

BEVOLKINGSEVOLUTIE IN WEST-VLAANDEREN

Op 1 januari 1997 bedroeg de bevolking in West-Vlaanderen circa 1.124.000 personen. In 1996 is de West-Vlaamse bevolking dus met ongeveer 850 personen toegenomen.

Jaarlijks wordt door de GOM - West-Vlaanderen een enquête bij de gemeentebesturen gehouden naar het bevolkingsverloop. In afwachting van de definitieve cijfers van het Rijksregister worden op die manier voorlopige gegevens bekomen omtrent de totale bevolking, de geboorten, de sterften en de migraties in West-Vlaanderen.

Op 1 januari 1997 bedroeg de bevolking in West-Vlaanderen circa 1.124.000 personen. In 1996 is de West-Vlaamse bevolking dus met ongeveer 850 personen toegenomen. In absolute cijfers nam de bevolking het sterkst toe in de arrondissementen

Brugge (+447), Veurne (+263) en Tielt (+237). Enkel in het arrondissement Kortrijk werd in 1996 een daling van de bevolking (-469) vastgesteld (tabel 1).

Het natuurlijk accres in West-Vlaanderen of het saldo van geboorten en sterften bedroeg in 1996 249 personen. Vorig jaar bedroeg dit saldo nog 799 personen. In de arrondissementen Kortrijk (+250), Roeselare (+169) en Tielt (+117) was het natuurlijk accres in 1996 het grootst. De arrondissementen Oostende (-354), Veurne (-40) en Diksmuide (-27) werden geconfronteerd met een negatief saldo van geboorten en sterften.

West-Vlaanderen kende in 1996 een positief migratiesaldo of een inwijkingsoverschot van 602 personen. Ten opzichte van 1995 is het migratiesaldo afgenomen met 927 personen. De arrondissementen met de grootste inwijkingsoverschotten waren de kustarrondissementen Oostende (+528), Brugge (+356) en Veurne (+303). De arrondissementen Kortrijk (-719), Roeselare (-67) en Ieper (-29) kenden een negatief migratiesaldo.

Tabel 1

Componenten van de bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen gedurende 1994 en 1995

Arrondissement	Geboorten		Sterften		Natuurlijk accres		Migratiesaldi		Totale groei	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Brugge	2.843	2.804	2.727	2.713	116	91	559	356	675	447
Diksmuide	524	523	507	577	17	-54	-83	110	-66	56
Ieper	1.149	1.168	1.044	1.098	105	70	-111	-29	-6	41
Kortrijk	3.176	3.130	2.607	2.880	569	250	33	-719	602	-469
Oostende	1.388	1.381	1.681	1.735	-293	-354	435	528	142	174
Roeselare	1.550	1.584	1.385	1.415	165	169	178	-67	343	102
Tielt	1.011	998	883	881	128	117	114	120	242	237
Veurne	585	548	593	588	-8	-40	404	303	396	263
West-Vlaanderen	12.226	12.136	11.427	11.887	799	249	1.529	602	2.328	851
Westhoek	2.258	2.239	2.144	2.263	114	-24	210	384	324	360

Bron: Enquête GOM-West-Vlaanderen bij de gemeentebesturen.

EVOLUTIE VAN DE ECONOMISCHE SECTOREN

Het aantal bezoldigden in West-Vlaanderen steeg tussen 30 juni 1994 en 30 juni 1995 met 5.569 eenheden of 1,6%. In 1996 werd in het kader van de expansiewetgeving in West-Vlaanderen steun toegekend aan 115 MGO-projecten voor een totaal bedrag van 9,3 miljard fr. en aan 1.256 KO-projecten voor 13,3 miljard fr.

De dalende trend van het aantal land- en tuinbouwbedrijven werd verdergezet.

De globale besomming van de visaanvoer door Belgische schepen in onze havens bedroeg in 1996 2.494 miljoen fr.

De toeristische activiteit kende in 1996 in de periode mei tot en met september een achteruitgang van bijna 3% in vergelijking met het voorgaand seizoen.

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen

Voor de evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid baseren we ons op gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ).

Tabel 2 toont dat het aantal bezoldigden in West-Vlaanderen tussen 30 juni 1994 en 30 juni 1995 met 5.569 eenheden of 1,6% is toegenomen, wat de totale bezoldigde tewerkstelling op 351.296 brengt. West-Vlaanderen deed het relatief gezien beter dan het Rijk (+1,4%), maar presteerde minder goed dan het Vlaamse Gewest (+2,0%)¹. De grootste stijging in West-Vlaanderen deed zich voor in het arrondissement Roeselare (+3,2%), gevolgd door Ieper (+2,9%) en Diksmuide (+2,8%). Deze twee laatste arrondissementen zijn dan ook verantwoordelijk voor de opmerkelijke groei in de Westhoek (+2,2%). Ook Tielt kende een sterke stijging (+2,5%). In de arrondissementen Brugge (+1,4%), Oostende (+1,0%), Kortrijk (0,7%) en Veurne (+0,5%) ten slotte, was de groei gering.

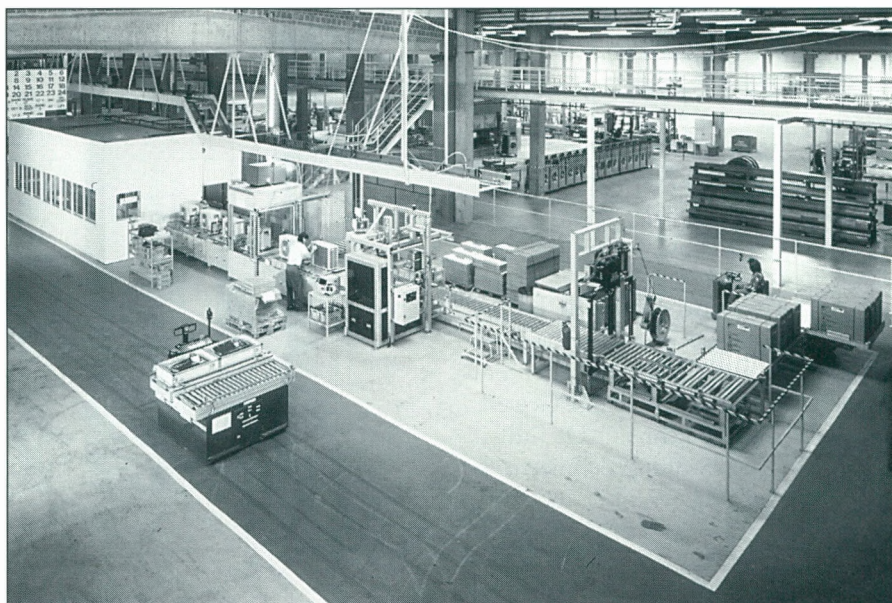
Deze cijfers illustreren dat er voor het eerst sedert 1990 opnieuw een significante toename is van de bezoldigde werkgelegenheid.

Tabel 3 geeft weer welke sectoren verantwoordelijk zijn voor deze toename.

Zowel in West-Vlaanderen (+2,0%), het Vlaamse Gewest (+2,4%) en het Rijk (+2,0%) leverden de handel en diensten de grootste bijdrage tot de groei van het aantal bezoldigden. In West-Vlaanderen nam, in tegenstelling tot het Vlaamse Gewest en het Rijk, ook de bezoldigde tewerkstelling in de sector van de industrie en energie toe (+1,1%).

Wanneer we de arrondissementen van West-Vlaanderen apart bekijken zien we dat vooral het arrondissement Oostende instaat voor de stijging in de sector van de industrie en energie. De

¹ Wel valt op te merken dat vanaf 1 juli 1994 de uitsluiting uit de Sociale Zekerheid van de Gelegenheidsarbeiders uit de tuinbouwsector onder bepaalde voorwaarden vervangen werd door een beperkte verzekeringsplicht. Dit heeft vooral een invloed op de cijfers van de bezoldigde tewerkstelling in Limburg en van daar op de cijfers voor het Vlaamse Gewest en het Rijk.

Daikin, Oostende.

Foto Daikin

Tabel 2
Evolutie van het aantal bezoldigden, 30 juni 1994 - 30 juni 1995

Arrondissement	1994	1995	Aangroei	Procentuele evolutie
Brugge	86.391	87.617	1.226	1,4
Diksmuide	9.653	9.919	266	2,8
Ieper	26.904	27.678	774	2,9
Kortrijk	99.741	100.463	722	0,7
Oostende	34.778	35.125	347	1,0
Roeselare	46.775	48.274	1.499	3,2
Tielt	26.338	26.994	656	2,5
Veurne	15.147	15.226	79	0,5
West-Vlaanderen	345.727	351.296	5.569	1,6
Vlaamse Gewest	1.763.204	1.798.239	35.035	2,0
Rijk	3.141.223	3.186.707	45.484	1,4
Westhoek	51.704	52.823	1.119	2,2

Bron: RSZ.

bezoldigde tewerkstelling steeg er met 25,4%, voornamelijk het gevolg van de gevoelige stijging in de metaal- en de voedingsnijverheid. Alle andere arrondissementen, met uitzondering van Kortrijk kenden een, zij het wat minder uitgesproken, stijging van het aantal bezoldigden. In Kortrijk zorgde de significante daling in de textielnijverheid voor een negatieve groei in de Kortrijkse industrie en energie.

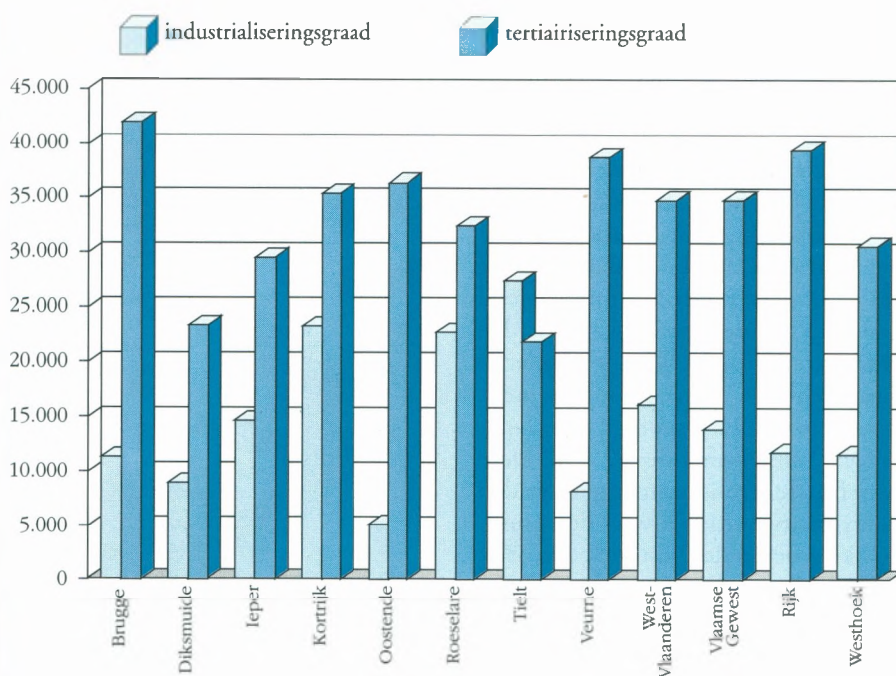
De bouwsector kende overal een afname van het aantal bezoldigden, met uitzondering van de arrondissementen Roeselare en Diksmuide. In West-Vlaanderen was de afname (-1,4%) geringer dan in het Vlaamse Gewest (-1,8%) en het Rijk (-2,9%).

In de handel en diensten deed de grootste toename van de bezoldigde tewerkstelling zich voor in de arrondissementen Ieper (+4,8%), Tielt (+3,8%) en Roeselare (+3,5%). Enkel in het arrondissement Oostende was er een daling in deze sector.

Figuur 1 tenslotte toont de industrialiserings- en tertiairiseringsgraad van de West-Vlaamse arrondissementen, West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest, het Rijk en de Westhoek. De industrialiseringsgraad wordt gedefinieerd als het aantal bezoldigden in de industrie en energie per 100 potentiële beroepsactieven (mannen van 20 tot en met 64 jaar en vrouwen van 20 tot en met 59 jaar). Op een analoge manier, maar met

het aantal bezoldigden in de handel en diensten, wordt de tertiairiseringsgraad berekend. De industrialiseringsgraad is het hoogst in de arrondissementen Tielt (27,3%), Kortrijk (23,2%) en Roeselare (22,7%). In de kustarrondissementen Brugge (41,9%), Veurne (38,7%) en Oostende (36,1%) is de tertiairiseringsgraad het hoogst.

Figuur 1:
Industrialiserings- en tertiairiseringsgraden, 30 juni 1995

(Bron: RSZ, verwerking: WES)

Enquête over de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen in 1996

De GOM - West-Vlaanderen organiseert ieder jaar een enquête bij de West-Vlaamse industriële bedrijven met 5 of meer tewerkgestelden. De bedoeling van deze enquête is op een snelle manier informatie te bekomen over de evolutie van de industriële tewerkstelling in afwachting van publicatie van de RSZ-gegevens.

De respons bedroeg 819 bedrijven met een tewerkstelling van 72.620 personen eind 1996. Daarmee werd 75,1% van de bezoldigde tewerkstelling in de West-Vlaamse industriële bedrijven met 5 of meer werknemers bereikt. De resultaten van de enquête werden geëxtrapoleerd (op de totale populatie van industriële bedrijven met 5 of meer werknemers) naar grootteklasse en sector. De resultaten van de enquête hebben enkel betrekking op de ondernemingen die eind 1996 nog actief waren. De bedrijven die hun activiteiten stopzetten werden dus niet in rekening gebracht (totaal verlies van circa 350 arbeidsplaatsen in 1996).

De tewerkstelling in de betrokken West-Vlaamse industriële ondernemingen kende een minieme daling in 1996 met 220 personen (-0,2%). Er was een stijging van de tewerkstelling waar-

Tabel 3
Evolutie van het aantal bezoldigden naar sector, 30 juni 1994 - 30 juni 1995

Arrondissement	Industrie en energie		Bouw		Handel en diensten	
	Absolute cijfers	Procentuele toename	Absolute cijfers	Procentuele toename	Absolute cijfers	Procentuele toename
Brugge	328	1,9	-208	-4,2	1.080	1,7
Diksmuide	26	1,1	63	5,4	150	2,5
Ieper	64	0,8	-109	-4,6	775	4,8
Kortrijk	-604	-1,6	-48	-0,7	1.302	2,4
Oostende	818	25,4	-102	-4,9	-402	-1,4
Roeselare	176	1,0	271	8,3	870	3,5
Tielt	268	2,0	-130	-5,4	394	3,8
Veurne	2	0,1	-63	-6,3	159	1,4
West-Vlaanderen	1.078	1,1	-326	-1,4	4.328	2,0
Vlaamse Gewest	-1.545	-0,3	-2.115	-1,8	28.289	2,4
Rijk	-5.130	-0,7	-5.794	-2,9	45.683	2,0
Westhoek	92	0,7	-109	-2,0	1.084	3,2

Bron: RSZ.

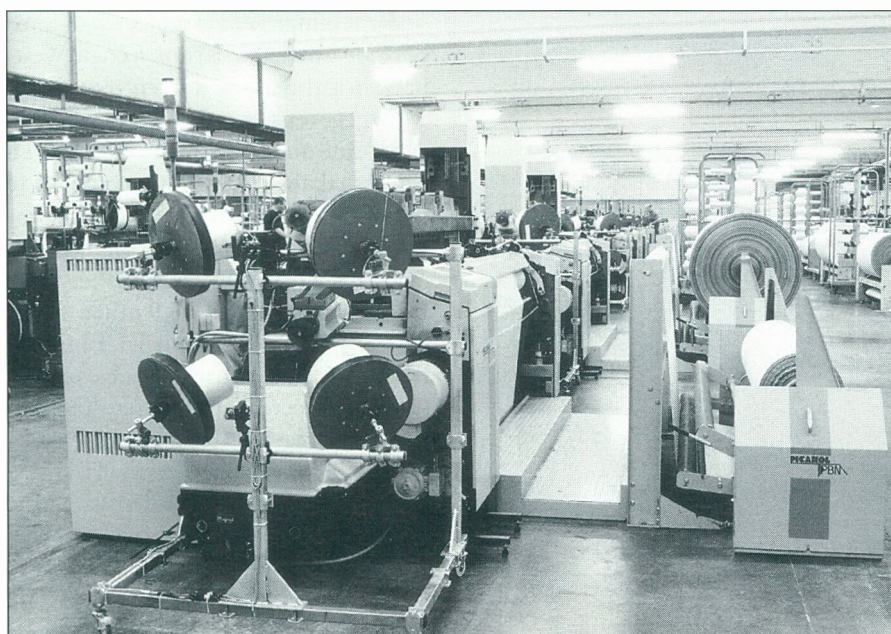
neembaar in de sectoren van de keramische nijverheid (+260 of +9,0%), de voeding (+490 of +4,1%) en de overige industrie (+530 of +3,9%). In de textielindustrie was er een afname van de tewerkstelling met 1.120 personen of -5,6%. De sectoren van de confectie (-70 of -1,9%), de metaal (-270 of -0,8%) en de houtindustrie (-40 of -0,3%) werden met een geringere daling geconfronteerd.

In de industriële ondernemingen met 5 tot 20 werknemers was er een vrij sterke toename van de tewerkstelling met 1.930 personen (+15,3%). Alle grotere tewerkstellingsklassen hadden globaal met een vermindering van de tewerkstelling te kampen. Het verlies aan arbeidsplaatsen kan nog beperkt genoemd worden in de bedrijven met 20 tot 50 en deze met 50 tot 100 werknemers (elk -120 personen of -1%). De

vestigingen met 100 tot 200 personen kenden een daling van het personeelsbestand met 210 eenheden (-1,5%). Bij de bedrijven met 200 tot 500 werknemers waren er 460 tewerkgestelden minder (-2,7%). Ondernemingen met 500 tot 1.000 werknemers kenden een daling met 290 eenheden (-2,9%). Het grootste verlies aan arbeidsplaatsen viel echter te noteren bij bedrijven met 1.000 of meer werknemers (-960 of -5,9%).

Conjuncturele situatie van West-Vlaanderen in 1996

De Nationale Bank van België (NBB) verspreidt conjunctuurcurven op provinciaal niveau. Naast een globale of synthetische curve worden ook deelcurven berekend voor de sectoren van de industrie, ruwbouw en handel. Het opstellen van de curve berust op de verwerking van een enquête bij het bedrijfsleven. Daarin worden een aantal vragen gesteld omtrent de activiteit, de vraag en de vooruitzichten. Er zijn drie antwoordmogelijkheden: stijgend (positief), gelijkblijvend of dalend (negatief). De bruto-indicator is het saldo van de antwoorden op deze vragen. In tegenstelling tot de constructie van de nationale indicator worden de antwoorden niet gewogen in functie van de omvang van de bedrijven. De

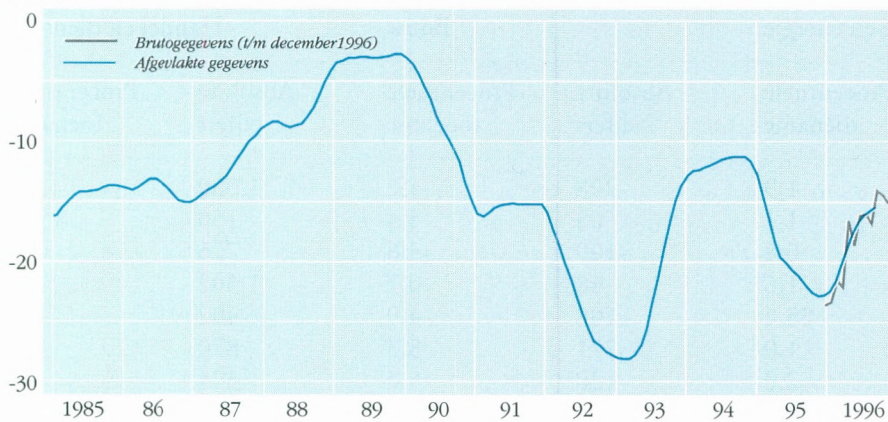

Concordia Yarns, Waregem

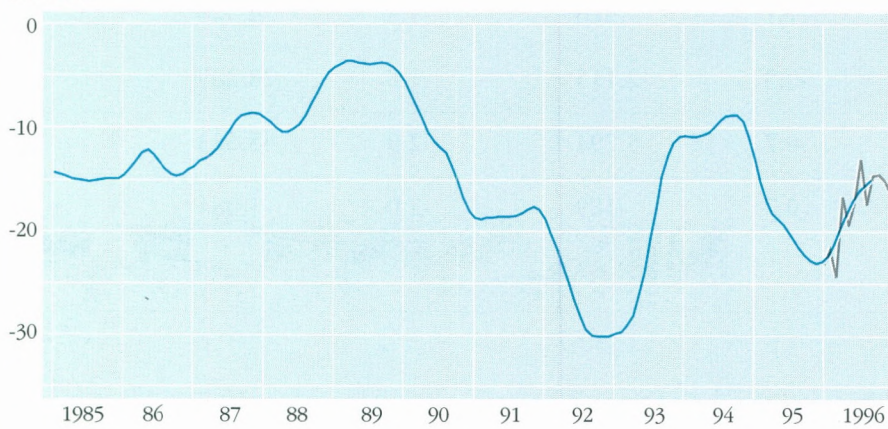
Archief WES

Figuur 2
Conjunctuurcurven West-Vlaanderen (*)

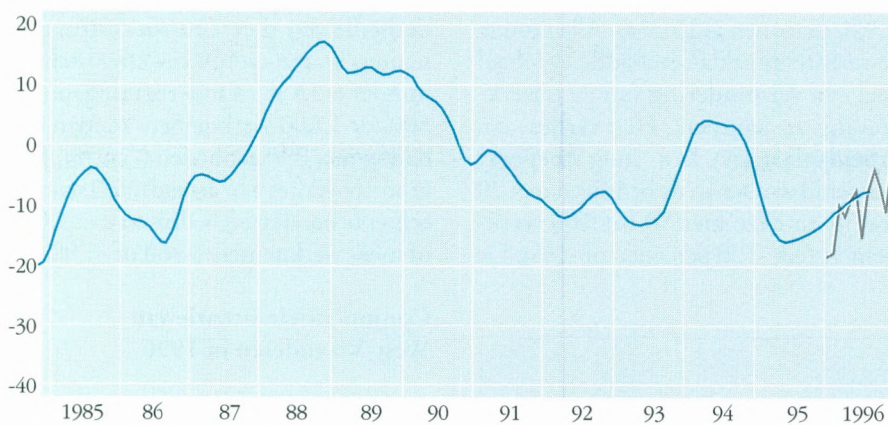
GLOBAAL

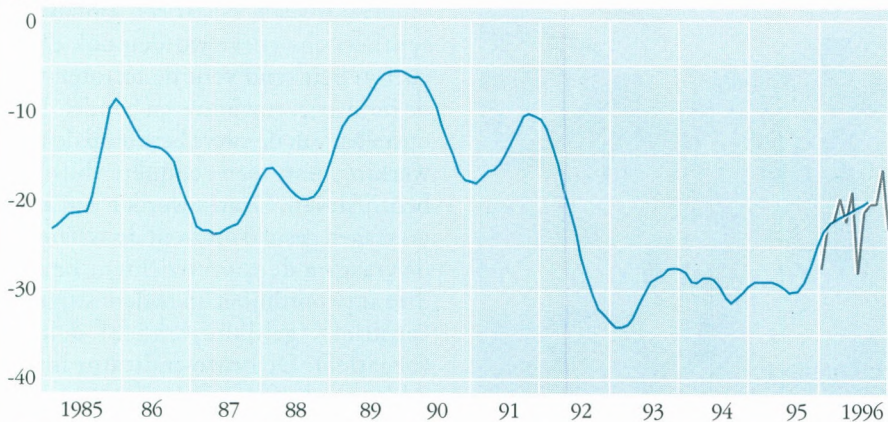
INDUSTRIE

BOUW

HANDEL

(*) Deze subregionale ongewogen syntetische curve wordt op praktisch dezelfde wijze berekend als de gewone, gewogen nationale, syntetische curve. De basis wordt echter gevormd door de individuele antwoorden van de ondernemingen die in deze (sub) regio gevestigd zijn en ze worden ongewogen in de berekeningen opgenomen.

Bron: Conjunctuurenquêtes bij de bedrijven. Berekeningen NBB.
Grafische verwerking: Westvlaams Economisch Studie Bureau (WES)

bruto-resultaten worden vervolgens afgevlakt (zie figuur 2).

De globale afgevlakte indicator kende in 1995 een continue daling. In 1996 was er echter een herneming van de conjunctuur, vooral in de eerste jaarhalf. Op het einde van het jaar volgde een adempauze, althans volgens de recentste bruto-waarden.

De curve voor de industrie kende vrijwel een analogo verloop als de globale conjunctuurcurve.

In de sector van de ruwbouw zette de herneming van de conjunctuur sedert het einde van 1995 zich trendmatig door in 1996.

In de sector van de handel nam het conjunctuurherstel een aanvang op het einde van 1995. Dit herstel zette zich in lichte mate verder in 1996. Op het jaareinde is er eerder sprake van een stabilisatie van de conjunctuurindicator.

Resultaten van de expansiewetgeving

De expansiewetgeving, dit wil zeggen de reglementering in verband met overheidssteun bij investeringen door het bedrijfsleven, omvat specifieke maatregelen voor grote, middelgrote en kleine ondernemingen. In de beschikbare statistische gegevens over de resultaten in 1996 worden de grote en middelgrote ondernemingen (MGO) samen behandeld. In deze categorie werd in 1996 in Vlaanderen steun toegekend aan 445 investeringsprojecten voor een totaal bedrag van 62,5 miljard BEF. Ongeveer 9,3 miljard BEF (14,9%) hiervan werd in West-Vlaanderen gerealiseerd (het betreft hier 115 projecten). Hierbij moet worden opgemerkt dat voor de grote ondernemingen enkel projecten in Limburg, de Antwerpse Kempen en de Westhoek in aanmerking komen voor steun.

De gegevens in verband met de steun aan kleine ondernemingen (KO) geven een totaal ander beeld waaruit eens te meer blijkt dat West-Vlaanderen de provincie bij uitstek is voor deze ondernemingscategorie. Op een totaal investeringsprogramma van 48,9 miljard BEF (4.132 projecten) kwam 13,3 miljard BEF of 27,3% in onze provincie terecht (1.256 projecten). Dit zal resulteren in 2.268 nieuwe jobs (ongeveer 25% van het totaal voor Vlaanderen). Hiermee is West-Vlaanderen voor deze categorie de belangrijkste Vlaamse provincie. Uitgesplitst per arrondissement valt op dat Kortrijk (2,4 miljard BEF) en Roeselare (2,1 miljard BEF) het beste resultaat boeken.

Voor de categorie grote en middelgrote ondernemingen zijn eveneens gegevens bekend over de herkomst van de investeringen. Bijna 14% (1,3 miljard BEF) van de investeringen die in West-Vlaanderen zullen uitgevoerd worden zijn buitenlandse projecten waarbij vooral Nederland (554 miljoen BEF) en Groot-Brittannië (446 miljoen BEF) belangrijk zijn. Het valt wel op dat het bedrag aan buitenlandse investeringen in West-Vlaanderen erg beperkt is in vergelijking met de rest van Vlaanderen. Het West-Vlaams aandeel bedraagt slechts 3,5% van het bedrag voor gans Vlaanderen.

Oscars voor de export

Twee West-Vlaamse ondernemingen werden in 1996 gelauwerd met een Oscar voor de Export. Het betreft de nv Biscuiterie Jules Destrooper in de categorie verbruiksgoederen en de nv Stow International in de categorie industriële en uitrustingsgoederen.

Voor de nv Biscuiterie Jules Destrooper te Lo was het jaar 1996 wel zeer bijzonder: het bedrijf vierde eveneens zijn 110ste verjaardag. De productie van koekjes startte rond de eeuwwisseling en werd snel een succes ook op exportgebied: reeds in 1911 kreeg het bedrijf een onderscheiding op de Internationale Voedingsbeurs in Parijs.

Het streven naar topkwaliteit is steeds een erenzaak geweest voor het bedrijf: de productie is nog steeds gebaseerd op het gebruik van kwalitatieve natuurlijke grondstoffen maar nu wordt de meest geavanceerde technologie inzake verwerking en verpakking gebruikt. Het bedrijf voert wereldwijd uit.

De nv Stow International te Wevelgem is een rekkenfabrikant gespecialiseerd in opslagsystemen dat van een regionaal opererend bedrijf sinds 1987 is uitgegroeid tot een internationaal werkende groep met een wereldwijde export. De strategie van het bedrijf steunt in feite op twee sleutelbegrippen: internationalisatie en automatisatie. De export werd zeer systematisch aangepakt: eerst de ons omringende landen Nederland, Frankrijk en Duitsland waar telkens een eigen verkoopfiliaal werd opgericht. Sinds begin de jaren negentig werd de inspanning gericht op Oost-Europa en sinds 1992-93 op het Verre Oosten. Vooral de Chinese markt is hier erg beloftevol: reeds in 1993 werd in Shanghai een verkoopkantoor geopend en sinds maart 1996 zelfs een eigen productie-eenheid.

Land- en tuinbouw

De cijfers die hierna besproken zullen worden, zijn in hoofdzaak afkomstig van de jaarlijkse land- en tuinbouwellingen van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS). De recentste beschikbare gegevens dateren van de telling van 15 mei 1995.

In 1995 werd de dalende trend van het aantal land- en tuinbouwbedrijven verdergezet. Ten opzichte van de telling van 1994 werden in 1995 in West-Vlaanderen 456 bedrijven minder geteld (-3,0%). Het totaal aantal bedrijven komt hiermee op 14.699. Zowel in absolute als in relatieve cijfers is de

afname in de periode 1994-95 iets kleiner dan in de periode 1993-94 (-482 bedrijven of -3,1%). In Vlaanderen en in het Rijk was de relatieve afname in 1995 groter dan in West-Vlaanderen, respectievelijk -3,3% en -3,5%.

Ook de tewerkstelling in de land- en tuinbouw neemt verder af (tabel 1). In 1995 daalde het aantal mannelijke bestendig tewerkgestelden in West-Vlaanderen met 204 personen (-1,6%) ten opzichte van 1994. In tegenstelling tot vorige jaren is de daling in West-Vlaanderen kleiner dan de daling in Vlaanderen (-2,2%) en het Rijk (-3,2%). Ook ten opzichte van de vorige periode is de daling minder groot.

Foto H. Maertens, Brugge

Tabel 1
Bestendig tewerkgestelden in de land- en tuinbouw, 15 mei 1994 - 15 mei 1995 (categorieën 1 tot en met 7)
(Bron: NIS)

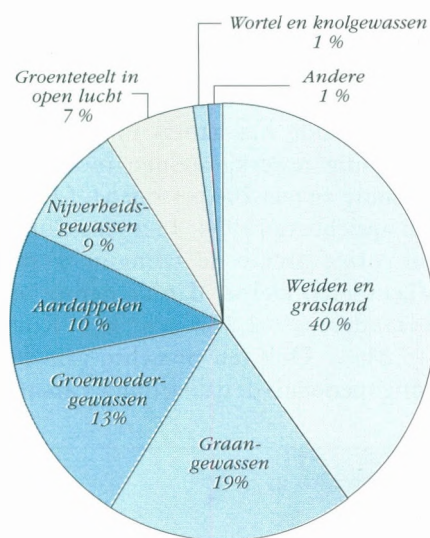
	West-Vlaanderen		Index (1994=100)		
	1994	1995	West-Vlaanderen	Vlaanderen	Het Rijk
<i>Mannen</i>	12.805	12.544	98,0	97,8	96,8
Bedrijfshoofden	10.613	10.350	97,5	96,9	96,5
Gezinsleden (a)	1.402	1.367	97,5	98,5	98,0
Anderen	790	827	104,7	104,1	98,6
<i>Vrouwen</i>					
Bedrijfshoofden	1.062	1.036	97,6	97,7	96,6
Anderen (b)	337	362	107,4	125,0	121,3

(a) Al dan niet bezoldigd.

(b) Gelet op de onbetrouwbaarheid van de gegevens, worden de cijfers voor de vrouwelijke meewerkende gezinsleden niet vermeld.

Figuur 3

Teeltstructuur in West-Vlaanderen (15 mei 1995)

(Bron: NIS, verwerking: WES)

In de periode 1993-94 daalde het aantal mannelijke bestendig tewerkgestelden in West-Vlaanderen met 558 personen of 4,2%.

Ten opzichte van 1994 nam de totale oppervlakte cultuurgrond in West-Vlaanderen in 1995 toe met 715 ha tot 211.709 ha (tabel 2). De stijgende trend, ingezet na de trend van afnemende oppervlaktes in de vorige decennia, zet zich dus verder, zij het in mindere mate. In de periode 1993-94 nam de totale oppervlakte cultuurgrond toe met 944 ha, in de periode daarvoor (1992-93) met 1.860 ha. In West-Vlaanderen neemt de oppervlakte cultuurgrond gemiddeld 67,3% in van de totale kadastrale oppervlakte.

De oppervlakte cultuurgrond beteeld door beroepslandbouwers en -tuinbouwers (categorieën 1 en 2) steeg in 1995 met 819 ha tot 195.640 ha (1993-94: + 817 ha, 1992-93: + 1.726 ha, 1991-92: -1.203 ha, 1990-91:

-1.473 ha). In relatieve cijfers betekende dit een stijging met 0,4%. In Vlaanderen en in het Rijk beliep de stijging respectievelijk 0,5% en 0,1%. Het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen (35,6%) en in het Rijk (15,9%) is in 1995 niet veranderd ten opzichte van 1994 en 1993.

In tabel 2 en figuur 3 wordt het teeltplan weergegeven. Na de scherpe terugval in de periode 1992-93 van de oppervlakte bestemd voor de aardappelteelt, neemt de oppervlakte voor deze teelt voor de tweede opeenvolgende keer het sterkst toe: +716 ha in de periode 1993-94 en +1.681 ha in de recentste periode. Ondanks deze sterke toename bleef het aandeel van West-Vlaanderen in de aardappelteelt van het Rijk constant. Het aandeel van de West-Vlaamse aardappelteelt in Vlaanderen nam zelfs lichtjes af. Ook bij de teelt van de graangewassen (+401 ha) en pootgoed en landbouwzaden voor de verkoop (+61 ha)

Tabel 2

Evolutie van het teeltpatroon in West-Vlaanderen, 15 mei 1994 - 15 mei 1995

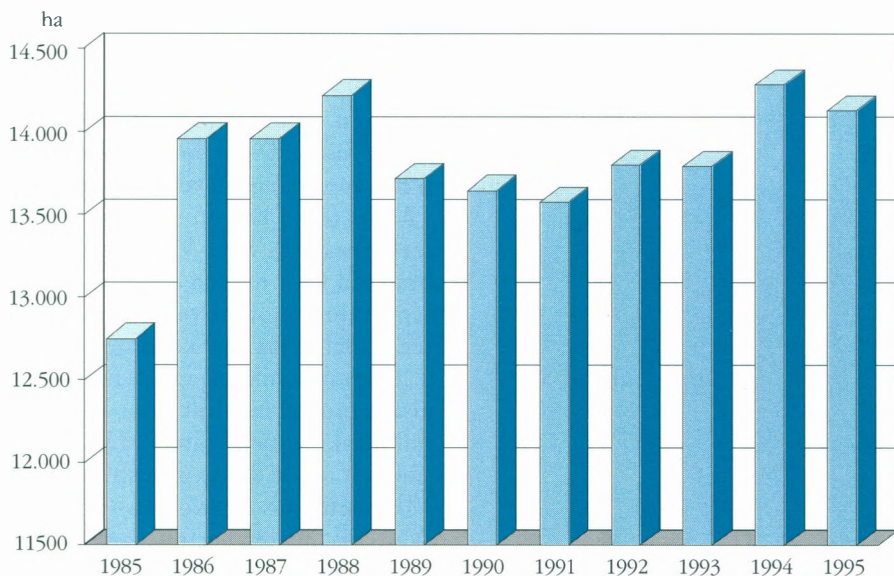
(Bron: NIS)

Sector	Beteelde oppervlakte in West-Vlaanderen (in ha)		Teeltpatroon 1995 (in %)			Aandeel West-Vlaanderen in het Rijk (in %)	Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen (in %)
	1994	1995	West-Vlaanderen	Het Rijk	Vlaanderen		
Weiden en grasland	82.768	82.092	39,0	46,1	39,8	13,2	33,7
Graangewassen	40.321	40.722	19,4	23,0	20,2	13,2	33,0
Groenvoedergewassen	28.219	28.197	13,4	12,2	18,1	17,1	25,4
Aardappelen	20.095	21.776	10,4	4,2	6,2	39,0	57,4
Nijverheidsgewassen	18.147	17.919	8,5	9,2	7,2	14,4	40,7
Groenteteelt in open lucht	14.284	14.126	6,7	2,2	3,6	46,7	64,6
Wortel- en knolgewassen	2.912	2.809	1,3	0,7	1,1	29,2	40,0
Pootgoed en landbouwzaden voor de verkoop	910	971	0,5	0,3	0,3	21,7	49,5
Droog geoogste peulvruchten	386	217	0,1	0,2	0,1	6,9	38,0
Glasteelt	395	410	0,2	0,2	0,3	18,9	19,3
Fruitteelt	426	429	0,2	1,2	2,3	2,8	3,0
Bomen en heesters	420	435	0,2	0,3	0,5	11,2	14,2
Andere	287	253	0,1	0,2	0,3	12,2	15,6
Totaal	209.570	210.356	100	100	100	15,6	34,3
Tuinbouw voor het gezin	31	26				12,1	15,2
Teeltvrij gelaten grond (a)	1.393	1.327				5,8	21,2
Totaal	210.994	221.709				15,5	34,2

(a) Omvat de bewerkte tijdelijk teeltvrij gelaten grond, braakland met of zonder rotatie, blijvend grasland voor extensieve veeteelt (regeling van vijfjarige steun), teelten niet specifiek bestemd voor de menselijke of dierlijke voeding.

Figuur 4

Evolutie van de oppervlakte bestemd voor groenteteelt in West-Vlaanderen (15 mei 1985-95)⁽¹⁾

⁽¹⁾ Omwille van de onbetrouwbaarheid van het cijfer voor 1990, werd dit cijfer vervangen door het gemiddelde van de jaren 1989 en 1991
(Bron: NIS, verwerking: WES)

Foto H. Maertens, Brugge

nam de betaalde oppervlakte toe, zij het in veel mindere mate.

Naast enkele sectoren waar de betaalde oppervlakte nagenoeg constant bleef (groenvoedergewassen : -22 ha, glasteelt : +25 ha, fruitteelt : +3 ha en bomen en heesters : +15 ha), kenden de andere teelten een daling van de oppervlakte. In absolute cijfers daalde de oppervlakte bestemd voor weiden en grasland het meest (-676 ha), gevolgd door de teelt van nijverheidsgewassen (-228 ha), droog geogste peulvruchten (-169 ha), de groenteteelt in open lucht (-158 ha) en de teelt van wortel- en knolgewassen (-103 ha). Op te merken valt dat de oppervlakte bestemd voor droog geogste peulvruchten bijna gehalveerd werd.

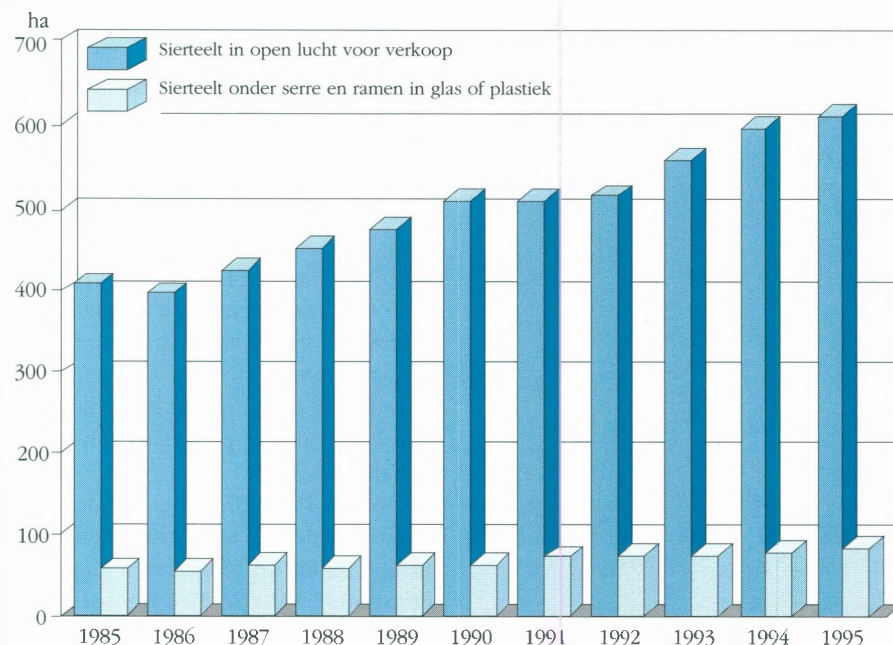
Ook in 1995 bleef het aandeel van West-Vlaanderen inzake de groenteteelt in open lucht in Vlaanderen nagenoeg constant (1991 : 62,3%, 1992 : 63,7%, 1993 : 64,6%, 1994 : 64,3% en 1995 : 64,6%). Het aandeel in het Rijk is ten opzichte van 1994 lichtjes afgenomen (1991 : 43,2%, 1992 : 43,9%, 1993 : 47,2%, 1994 : 47,1% en 1995 : 46,7%). Binnen deze categorie werden de grootste toenames waargenomen bij de oppervlaktes bestemd voor groen geogste stamslabonen (+72 ha), knolselder (+68 ha), bloemkolen (+67 ha) en tuinwortelen (+60 ha). Het betreft telkens de groenten voor de inmaaknijverheid. Een belangrijke afname van de teeltoppervlakte werd vastgesteld bij de groen geogste erwten (-213 ha) en de schorseneren (-100 ha). Ook in 1994 daalde de betaalde oppervlakte het sterkst bij deze twee groentesoorten.

In 1995 nam de oppervlakte bestemd voor groenten die industrieel worden verwerkt 63,8% in van het totale teelt-areaal voor groenteteelt in open lucht. Na de daling van het aandeel in 1993 en 1994 neemt het belang van deze groenteteelt opnieuw toe (1994 : 62,6%, 1993 : 65,7%, 1992 : 67,8%, 1991 : 66,3%). Ter illustratie wordt in figuur 4 de evolutie van de oppervlakte bestemd voor de groenteteelt in West-Vlaanderen weergegeven.

In 1995 is de oppervlakte bestemd voor de sierteelt verder toegenomen en bedroeg 693,4 ha (+3,1%). Ook het aandeel van West-Vlaanderen in het sierteeltareaal van Vlaanderen (1992 : 12,6%, 1993 : 13,3%, 1994 : 13,8%, 1995 : 14,2%) en van het Rijk (1992 : 10,9%, 1993 : 11,3%, 1994 : 11,4%, 1995 : 12,1%) is in 1995 verder gestegen. Figuur 5 geeft de evolutie weer van

Figuur 5

Evolutie van de oppervlakte bestemd voor sierteelt in West-Vlaanderen (15 mei 1985-95)

(Bron: NIS, verwerking: WES)

de oppervlakte bestemd voor de sierteelt in West-Vlaanderen voor de periode 1985-1995. In 1995 was 87,5% of 607,4 ha van het totale West-Vlaamse sierteeltareaal bestemd voor teelt in open lucht voor verkoop. Ten opzichte van 1994 is deze oppervlakte met 13 ha gestegen. De stijging van de oppervlakte bestemd voor bomen en heesters is hiervoor integraal verantwoordelijk. 12,5% (86,5 ha) van het totale sierteeltareaal in West-Vlaanderen was bestemd voor teelten onder serres en ramen (in glas of plastic). De stijging ten opzichte van 1994 bedroeg 7,8 ha.

In de rangschikking van de negen Belgische provincies blijft West-Vlaanderen inzake oppervlakte bestemd voor sierteelt op de derde plaats (na Oost-Vlaanderen en Antwerpen). Binnen West-Vlaanderen heeft het arrondissement Brugge het grootste aandeel in het totale West-Vlaamse sierteeltareaal (40,7%), gevolgd door de arrondissementen Tielt (20,6%), Kortrijk (11,1%), Roeselare (10,9%) en Ieper (9,4%).

KB & Ondernemer

De Kredietbank. Daar kom je als ondernemer verder mee.

Als u van een bank louter bankprodukten wilt, dan kunt u uit veel ruiven eten. Maar zoekt u een financieel expert die hard werkt voor uw geld, praat dan eens met een relatiebeheerder van de Kredietbank. Hij of zij is de link tussen uw bedrijf en de bank. Hebt u een probleem, dan krijgt u geen glimmende brochure,

maar een praktische oplossing. Eerlijk, open en zonder nonsens. Kortom, met een relatiebeheerder omringt u uw geld met meer dan hoogtechnologische bankprodukten alleen. U omringt het met een hoop talent. En daar kan ook uw bedrijf alleen maar beter van worden.

THUIS BIJ DE BANK VAN HIER

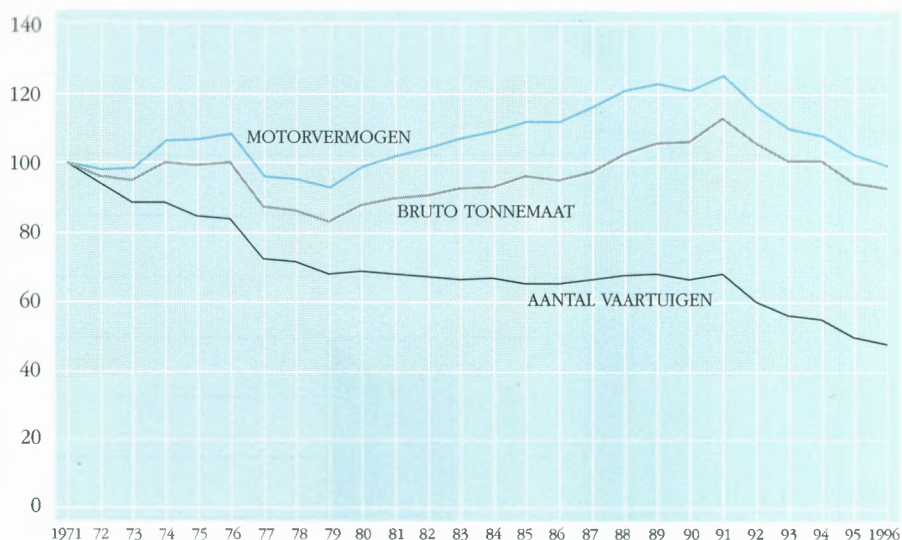
KREDIETBANK

In toepassing van de EU-Verordening nr. 866/90 (land- en tuinbouwproducten), werden in 1996 44 West-Vlaamse projecten ingediend voor een totaal investeringsbedrag van 4.291.241.130 BEF. Dit is 38% van in totaal 102 Vlaamse projecten. Het onderzoek omtrent deze projecten is momenteel gaande.

Zeevisserij

De Belgische visserijvloot is in omvang wederom gedaald in 1996 (zie tabel 1). Eind 1996 telde de Belgische visserijvloot 144 vaartuigen (waarvan 137 bemand) tegenover 150 eind 1995. De daling van het aantal vaartuigen greep per saldo uitsluitend te Zeebrugge plaats (- 6 schepen). In de overige havens bleef het aantal vaartuigen op het peil van vorig jaar. Op te merken valt dat de

*Figuur 6
Evolutie van de Belgische visserijvloot*

(Bron: Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart, verwerking: WES)

*Tabel 1
Toestand van de visserijvloot 1995-1996 (31 december)*

Haven	Totaal aantal vaartuigen		Bemande vaartuigen		Aangemonsterde zeelieden		Bruto tonnenmaat		Drijfkracht PK	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Zeebrugge	83	77	77	73	370	366	15991	15764	59703	57979
Oostende	42	42	42	41	166	155	4647	4509	19761	19208
Nieuwpoort	23	23	21	21	80	71	1877	1851	8632	8028
Blankenberge	2	2	2	2	8	8	153	153	600	600
Totaal	150	144	142	137	624	600	22668	22277	88696	85815

Bron: Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart.

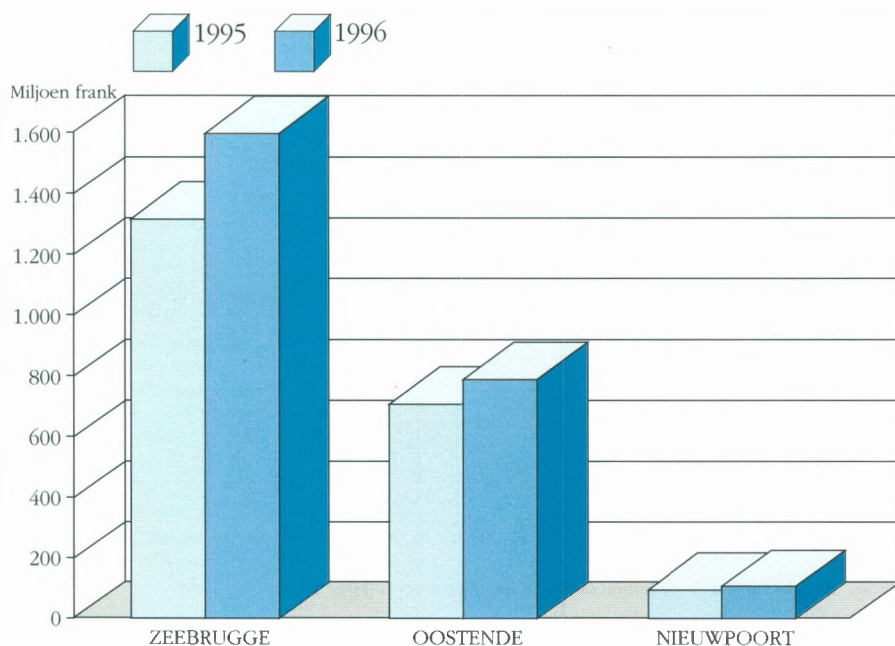

Uit sympathie

FERRY BOATS NV, Pacific House, Loodswezenstraat 21, B- 8380 Zeebrugge
tel. 32/50/54 36 11 - fax 32/50/54 75 20

Figuur 7

Waarde van visaanvoer (in miljoen frank) door Belgische vaartuigen in Belgische havens

(Bron : Dienst voor de Zeevisserij, verwerking: WES)

daling te Zeebrugge het gevolg is van het uit de vaart nemen van 10 schepen en het in gebruik nemen van 2 schepen plus de overplaatsing van 2 schepen vanuit een andere haven. Te Nieuwpoort werd 1 schip aan de vaart onttrokken en 1 schip toegevoegd.

Figuur 6 en tabel 1 illustreren dat de totale vlootcapaciteit in 1996 verder afgenomen is. In 1995 bedroeg de totale bruto tonnenmaat 22.668 BT. In 1996 viel dit terug tot 22.277 BT. Analooch kende de totale drijfkracht een vermindering van 88.696 PK in 1995 tot 85.815 PK in 1996. Volgens het herziene Meerjarig Oriëntatieprogramma (MOP) mocht de totale bruto tonnenmaat van de Belgische visserijvloot 20.914 BT bedragen eind 1996. De totale drijfkracht mocht circa 92.000 PK bedragen. De Europese Commissie is van oordeel dat ons land voldoet aan de doelstellingen van het MOP.

Het aantal aangemonsterde zeelieden bedroeg 600 eind 1996. Dit is wederom minder dan vorige jaren (1995: 624 zeelieden, 1994: 652 zeelieden, 1993: 720 zeelieden, 1992: 762 zeelieden). Er waren eind 1996 335 afgemonsterde zeelieden tegenover 410 in 1995. De afgelopen jaren waren er meer afgemonsterde zeelieden beschikbaar.

De globale besomming van de aanvoer door Belgische schepen in Bel-

gische havens bedroeg 2.493,6 miljoen frank in 1996 (tabel 2). Dit is een toename met 17,5%. Deze toename was in elk van de drie havens waarneembaar (zie figuur 7). Zeebrugge kende de grootste procentuele toename (+21,3%). In Oostende (+11,4%) en Nieuwpoort (+10,8%) was de toename

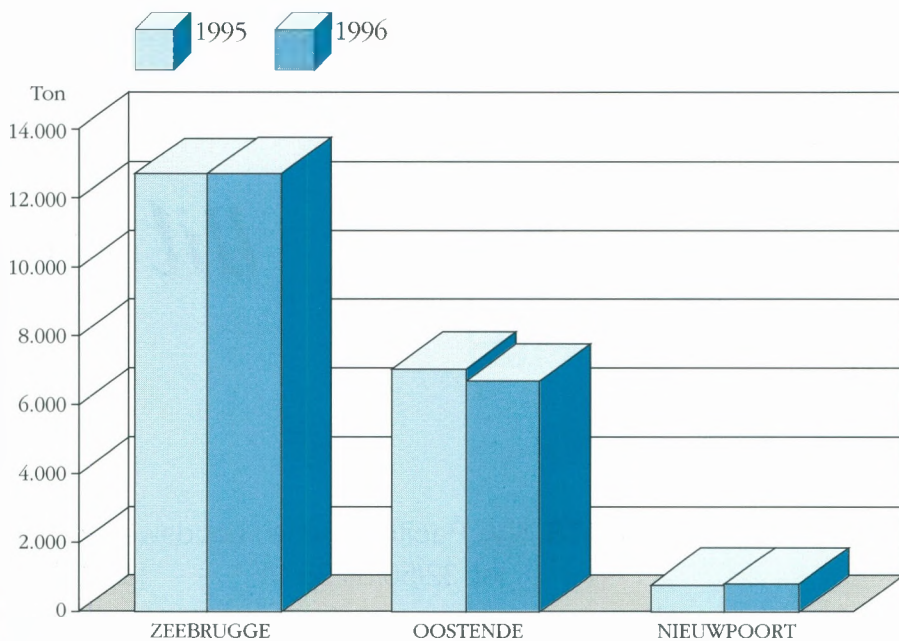
geringer. De gunstige evolutie van de totale besomming is te wijten aan de toename van de gemiddelde prijs per kg (gemiddeld +19,4%). De gemiddelde prijs van de aangevoerde vis door Belgische vaartuigen in onze havens bedroeg in 1996 123,4 fr / kg. Zeebrugge kende de gunstigste prijsevolutie (+21,1%), gevolgd door Oostende (+17,1%). In Nieuwpoort namen de prijzen gemiddeld toe met 9,7%. De samenstelling van de aanvoer naar type vis speelt uiteraard een rol. In tonnage uitgedrukt was er een beperkte daling van de totale aanvoer in eigen havens met 1,6%, te wijten aan de aanvoer-daling in Oostende (-4,9%) (zie figuur 8). In Zeebrugge bleef de aanvoer stabiel (+0,1%). Nieuwpoort kende een lichte stijging van de aanvoer (+1,0%).

Zeebrugge blijft de belangrijkste Belgische vissershavens met een totale aanvoer van 12.698 ton of 62,9% van de totale aanvoer door Belgische schepen. Oostende neemt circa één derde van de totale aanvoer voor haar rekening. Nieuwpoort is goed voor circa 4% van de totale aanvoer.

De aanvoer door vreemde vaartuigen in Belgische havens kende ook dit jaar weer een toename (697 ton met een aanvoerwaarde van 71,3 miljoen frank in 1996). In 1995 was dit 633 ton met een aanvoerwaarde van 58,1 miljoen frank. Ter illustratie van de toename over de afgelopen paar jaren kan ver-

Figuur 8

Aangevoerde hoeveelheid vis (in ton) door Belgische vaartuigen in Belgische havens

(Bron : Dienst voor de Zeevisserij, verwerking: WES)

Tabel 2
Aanvoer door Belgische en vreemde vaartuigen 1995-1996

Haven	Door Belgische vaartuigen				Door vreemde vaartuigen			
	Hoeveelheid (in ton)		Waarde (in miljoen fr.)		Hoeveelheid (in ton)		Waarde (in miljoen fr.)	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Zeebrugge	12684	12698	1318.3	1598.5	560	637	51.0	61.4
Oostende	7026	6685	708.7	789.5	59	45	5.4	7.4
Nieuwpoort	809	817	95.3	105.6	14	15	1.7	2.5
Totaal	20519	20200	2122.3	2493.6	633	697	58.1	71.3

Bron: Dienst voor de Zeevisserij.

meld worden dat deze aanvoer in 1992 nog betrekking had op 10 ton of 2,0 miljoen frank aanvoerwaarde. Voorlopige gegevens wijzen uit dat de aanvoer van vis door Belgische vaartuigen in vreemde havens circa 9.500 ton bedroeg in 1996. Dit was goed voor een totale besomming van ongeveer 1 miljard frank. Dit betekent dat er ten opzichte van 1995 sprake is van een daling van de aangevoerde hoeveelheid met circa 1.000 ton. De besomming lag echter ongeveer 80 miljoen frank hoger in 1996.

In 1996 werden in West-Vlaanderen 51 projecten betoelaagd binnen het Communautair programma voor de sector visserij / aquacultuur en verwerking / afzet, 1994-1999 (verordening 3699/93). In het kader daarvan wordt steun toegekend uit het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV). Het gaat om een relatief groot aantal daar er in 1994 geen dossiers konden worden ingediend en er in 1996 over vrij veel dossiers werd beslist die ingediend werden in 1995. Voor de nieuwbouw van vissersvaartuigen werden 9 projecten betoelaagd in West-Vlaanderen (investeringsbedrag 522 miljoen frank; FIOV-steun: 1.996.000 ECU). De modernisering van vissersvaartuigen was goed voor 29 West-Vlaamse projecten (investeringsbedrag: 170 miljoen frank; FIOV-steun: 762.000 ECU). Er werden drie projecten ingediend die betrekking hadden op havenuitrusting (investeringsbedrag: 41 miljoen frank; FIOV-steun: 150.000 ECU). Tenslotte werden 10 projecten betoelaagd in verband met verwerking en afzet van visproducten (investeringsbedrag: 423 miljoen frank; FIOV-steun: 1.576.000 ECU).

Visserijdok Zeebrugge

Foto G. Walters, Oostende

West-Vlaanderen Werkt, 2/1997

Verloop van het toeristisch seizoen 1996

De toeristische index voor West-Vlaanderen meet een procentsgewijze stijging of daling van de toeristische activiteit in onze provincie tijdens een bepaalde maand in vergelijking met dezelfde maand van het vorig jaar. De index wordt opgemaakt in de periode mei tot en met september en wordt berekend voor de Kust, Brugge, het Achterland en West-Vlaanderen in zijn totaliteit.

In vergelijking met 1995 bedraagt de index voor West-Vlaanderen voor het globaal seizoen 97.1. Dit betekent dat de toeristische activiteit in 1996 een achteruitgang kent van bijna 3,0% in vergelijking met voorgaand seizoen.

Ten opzichte van het basisjaar 1965 bedraagt de globale index 126.0. Dit betekent een toename van de toeristische activiteit met 26%. We wijzen er evenwel op dat niettegenstaande deze groei nu slechts het niveau van 1984-85 gehaald wordt. In 1991 werd het maximum van de toeristische activiteit gemeten met een hoogte van 140.2. Sinds 1991 kent de toeristische activiteit in onze provincie een systematische daling.

De maanden mei tot en met augustus van het seizoen 1996 tonen allen een negatief resultaat; september is de enige maand met een positief resultaat doch dit kon geenszins de verliezen compenseren van de vorige maanden. De resultaten van de opeenvolgende maanden

zijn als volgt: mei -1,5%, juni -3,6%, juli -2,7%, augustus -3,4%, september +2,8%.

Naar zone beschouwd kent de Kust een sterke achteruitgang met 3,6%, de toeristische activiteit groeit in Brugge met 1,8% en de evolutie in het Achterland is gematigd positief met 0,7% stijging. Dit alles in vergelijking met 1995.

Binnen elke toeristische zone kunnen we verschillende meetposten onderscheiden. Alle hoofdklassen van de zone 'Kust' tonen op seizoenbasis een negatief resultaat. De grootste verliesposten zijn de overnachtingen met -4,9%; de verkeersdrukte met -6,0% en ontspanning en recreatie met -3,5%. In mindere mate doch nog steeds negatief is de evolutie van de deelposten handelsactiviteit en openbare nutsvoorzieningen met respectievelijk -1,8% en -1,4%.

De overnachtingen in Brugge maken ten overstaan van 1995 een inhaalbeweging met 3,4% stijging, ontspanning en recreatie blijven in Brugge op hetzelfde niveau met amper 0,1% stijging.

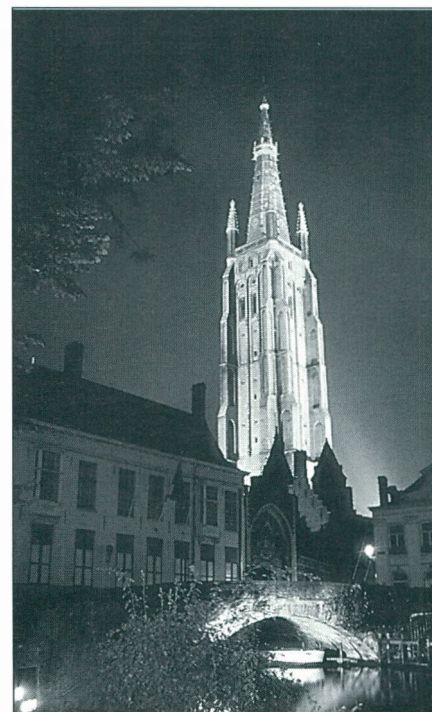
Binnen het Achterland scoren de overnachtingen globaal positief vooral door de impact van het wereldkampioenschap wagenmennen in Waregem eind augustus. De rubriek recreatie daarentegen vertoont een daling van 4,1%.

De economische impact van de daling van de overnachtingen aan de Kust op de globale toeristische sector is dermate groot dat ze voor een groot gedeelte de

resultaten van de overige meetposten beïnvloedt. Het is daarom nuttig om de evoluties binnen deze sector nader toe te lichten. De trend per maand binnen de logiessectoren is negatief voor alle maanden van voor-, hoofd- en naseizoen. In tegenstelling tot 1995 kon dit jaar het zwakke voor- en naseizoen niet opgevangen worden door een positief hoofdseizoen. Naar sector beschouwd zijn drie van de vier gevolgde logiessectoren negatief. De hotelsector sluit af met 3,9% daling, het appartementstoerisme met 5,7% daling en de losse trekkerstandplaatsen op campings met 7,3% daling. De overnachtingen in inrichtingen voor sociaal toerisme blijven dit jaar relatief stabiel met 0,8% stijging. Tenslotte merken we nog op dat we op basis van de resultaten van de 'rubriek' openbaar vervoer' binnen de zone Kust (cf. supra: -6,0%) geneigd zijn te concluderen dat het dagtoerisme naar de Kust gedaald is. Alle deelposten, namelijk NMBS-reizigerstrafiek in de kuststations, de verkeersstellingen op de autosnelweg en op enkele secundaire wegen naar de Kust en tussenkomsten voor pechverhelping, tonen een negatief resultaat.

Smedenpoort, Brugge

O.-L.-V.-kerk, Brugge

WERKLOOSHEID EN GRENSARBEID

Werkloosheid

In dit artikel wordt de werkloosheid en de werkloosheidsdruk in 1996 besproken. Tevens wordt een vergelijking gemaakt met het jaar voordien. Voor gegevens hieromtrent werd een beroep gedaan op de statistieken van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) en de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).

De werkloosheidsdefinitie die in dit artikel gehanteerd wordt, omvat de niet-werkende werkzoekenden, zoals gedefinieerd door de EU, en de oudere werklozen.

De niet-werkende werzoekenden omvatten volgende categorieën:

- de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, werkzoekend;
- de werklozen in wachttijd, ingeschreven voor een voltijdse betrekking;
- de andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden;
- de vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden.

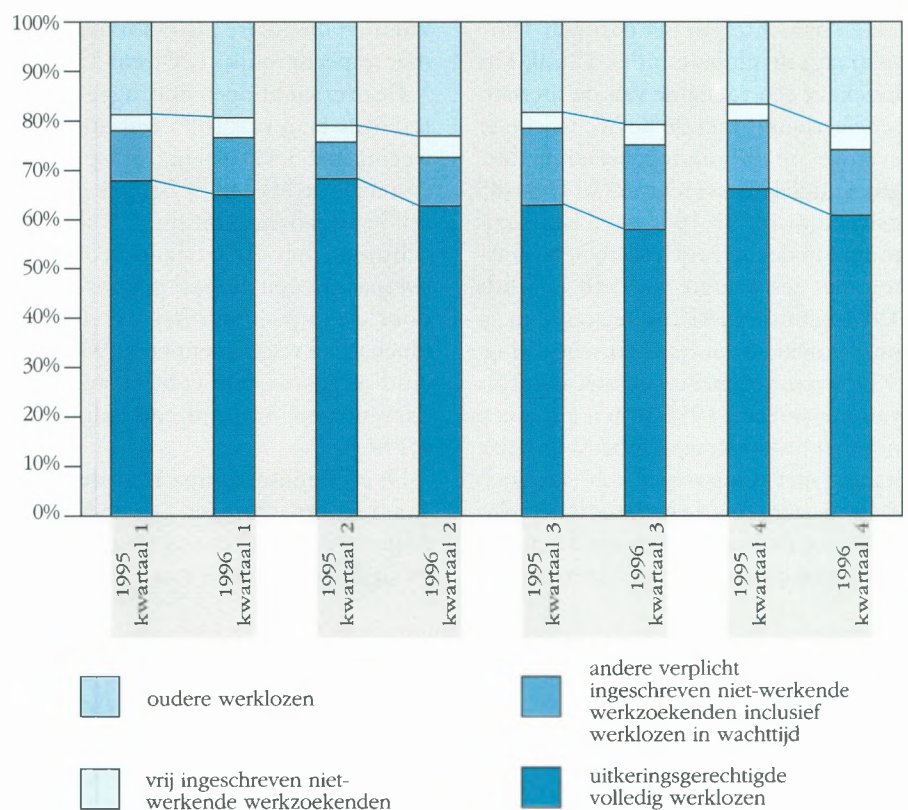
Wat de oudere werklozen betreft, werd de werkloosheidsreglementering begin 1996 licht aangepast. Door deze aanpassing is de gehanteerde definitie voor de oudere werklozen verschillend voor 1995 en 1996:

- 1995: oudere werklozen zijn werklozen van 55 jaar en meer (of 50 jaar en meer met verminderde arbeidsgeschiktheid), die vrijgesteld zijn van stempelcontrole.
- 1996: oudere werklozen zijn werklozen van 50 jaar en meer, die vrijgesteld zijn van stempelcontrole.

De vrijstellingsmaatregel werd dus versoepeld in die zin dat elke werkloze, ouder dan 50 jaar en minstens één jaar

Figuur 9

Werkloosheid volgens categorie, kwartalen van 1995 en 1996 West-Vlaanderen

(Bron: RVA, verwerking: WES)

werkloos, op eenvoudige vraag vrijgesteld kan worden van inschrijving als werkzoekende. Dit houdt in dat deze groep verdwijnt uit de categorie van uitkeringsgerechtigde volledig werklozen en terechtkomt in de groep van de oudere werklozen.

Figuur 9 illustreert dit effect. Per kwartaal wordt het aandeel van de verschillende categorieën van de werk-

loosheid in 1995 en 1996 vergeleken. In elk kwartaal van 1996 is het aandeel van de categorie van de volledig uitkeringsgerechtigde werklozen lager ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 1995. Voor de categorie van de oudere werklozen wordt het omgekeerde vastgesteld. Tabel 1 toont het jaargemiddelde voor 1995 en 1996 van de werkloosheid in de West-Vlaamse arrondissementen. De totale werkloosheid is in 1996 lichtjes toegenomen (+1,2%) tot 49.951 personen, waarvan 58,6% vrouwen en 41,4% mannen (zie ook figuur 10). Het zijn

De totale werkloosheid is in 1996 in West-Vlaanderen lichtjes toegenomen met 1,2% tot 49.951 personen.

Tabel 1
Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen per arrondissement (a), jaargemiddelde 1995 en 1996

Arrondissement	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	1995	1996	Index	1995	1996	Index	1995	1996	Index
Brugge	5.532	5.618	101,6	6.505	6.928	106,5	12.037	12.546	104,2
Diksmuide	795	739	93,0	988	1.007	101,9	1.783	1.746	97,9
Ieper	1.900	1.751	92,2	2.825	2.921	103,4	4.725	4.672	98,9
Kortrijk	4.683	4.603	98,3	7.434	7.615	102,4	12.117	12.218	100,8
Oostende	3.794	3.746	98,7	3.990	4.126	103,4	7.784	7.872	101,1
Roeselare	2.166	2.046	94,5	3.306	3.386	102,4	5.472	5.432	99,3
Tielt	1.077	1.020	94,7	1.889	1.941	102,8	2.966	2.961	99,8
Veurne	1.158	1.138	98,3	1.298	1.366	105,2	2.456	2.504	102,0
West-Vlaanderen	21.105	20.661	97,9	28.235	29.290	103,7	49.340	49.951	101,2
Kustarrondissementen	10.484	10.502	100,2	11.793	12.420	105,3	22.277	22.922	102,9
Overig West-Vlaanderen	10.621	10.159	95,7	16.442	16.870	102,6	27.063	27.029	99,9
Westhoek	3.853	3.628	94,2	5.111	5.294	103,6	8.964	8.922	99,5
Vlaamse Gewest	136.443	135.444	99,3	178.441	180.395	101,1	314.884	315.839	100,3
Het Rijk	306.198	311.143	101,6	363.114	371.860	102,4	669.312	683.003	102,0

(a) EU-definitie, inclusief oudere werklozen.

de kustarrondissementen die verantwoordelijk zijn voor deze stijging; in de arrondissementen Brugge, Oostende en Veurne, steeg de werkloosheid gemiddeld met 2,9%. In de Westhoek bleef de werkloosheid ongeveer status-quo. De globale stijging in West-Vlaanderen bleef onder de stijging in het Rijk (+2,0%), maar was groter dan de toename in het Vlaamse Gewest (+0,3%).

De diversificatie naar geslacht toont dat de werkloosheid bij de mannen veel gunstiger evolueerde dan bij de vrouwen. De mannelijke werkloosheid daalde in West-Vlaanderen met 2,1%. De grootste dalingen werden genoteerd in de arrondissementen Ieper (-7,8%), Diksmuide (-7,0%), Roeselare (-5,5%) en Tielt (-5,3%). De mannelijke werkloosheid evolueerde in West-Vlaanderen beter dan in het Vlaamse Gewest (-0,7%) en het Rijk (+1,6%).

Bij de vrouwen is het beeld anders. De vrouwelijke werkloosheid steeg in alle West-Vlaamse arrondissementen. De grootste stijgingen deden zich voor in de kustarrondissementen Brugge (+6,5%), Veurne (+5,2%) en Oostende (+3,4%). De stijging van de werkloosheid bij de vrouwen was in West-Vlaan-

VORMINGSINSTITUUT
VOOR KMO
WEST-VLAANDEREN

Resultaatgerichte taalopleidingen
voor professionele doeleinden

U zoekt een taaltraining op maat
voor uw bedrijf of voor uzelf?

Geen probleem.

Het vormingsinstituut biedt u een professionele oplossing.

Individuele & bedrijfsinterne taaltraining op maat

Frans, Engels, Duits, Spaans, Italiaans, Portugees, Grieks, Zweeds, Tjechisch,
Hongaars, Pools, Roemeens, Japans, Russisch, Chinees of Arabisch

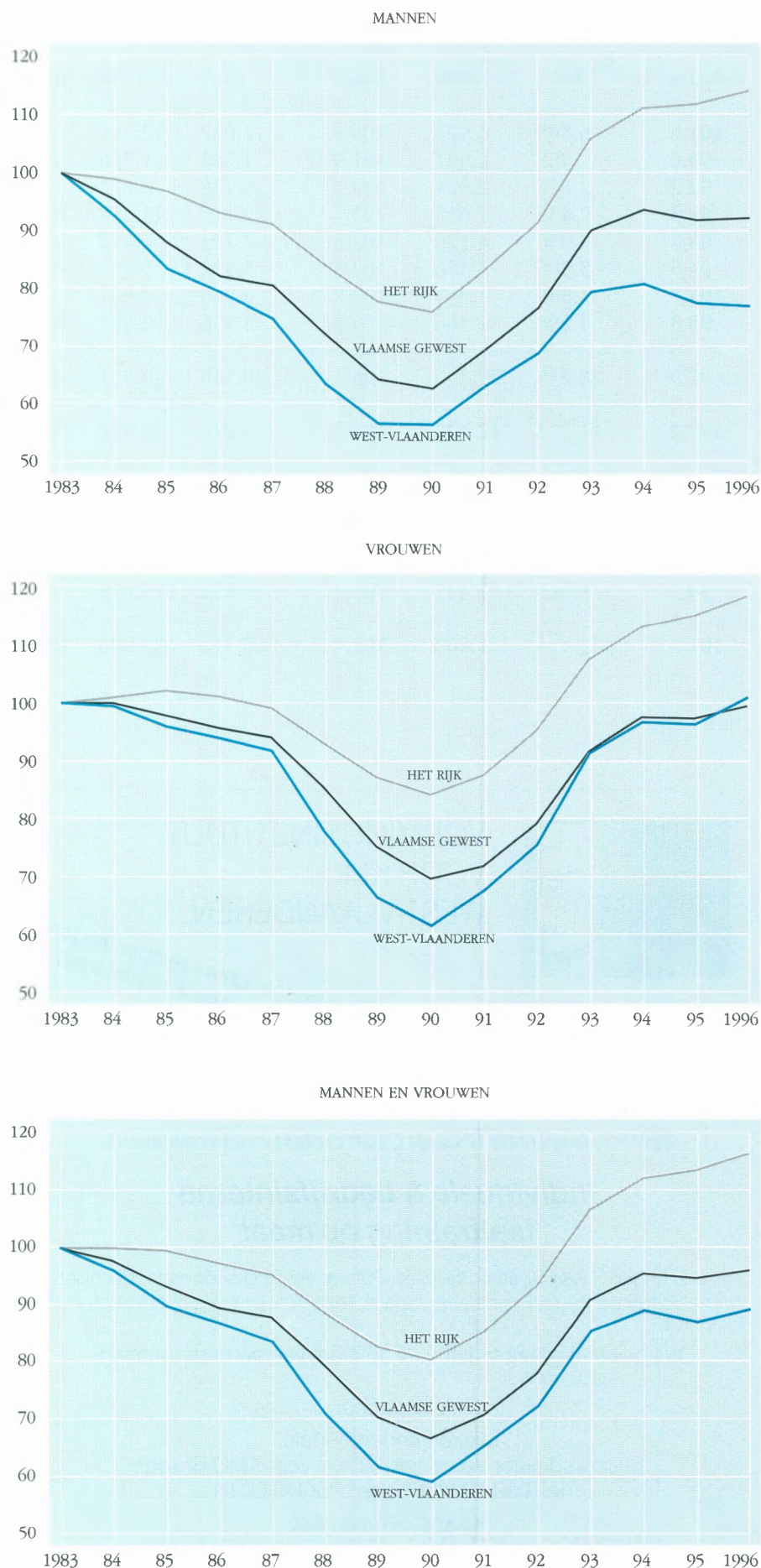
Wij geven u graag taaladvies op maat van uw onderneming.

Contacteer:

Mieke Vandemoortele,
taalcoördinator Vormingsinstituut voor KMO Brugge
tel: 050/40.30.60 - fax: 050/40.30.61

Roland Vercaempst,
taalcoördinator Vormingsinstituut voor KMO Kortrijk
tel: 056/26.02.00 - fax: 056/22.81.07

Figuur 10
Evolutie van de werkloosheid (indices, 1983 = 100)*

deren hoger dan in het Vlaamse Gewest (+1,1%) en het Rijk (+2,4%).

Tabel 2 geeft de werkloosheidsdruk weer voor 1995 en 1996. Deze parameter is een maatstaf voor de intensiteit van de werkloosheid en wordt gedefinieerd als de verhouding van de werkloosheid tot de potentiële beroepsbevolking².

De totale werkloosheidsdruk bedroeg in 1996 gemiddeld 7,9% in West-Vlaanderen. Dit is minder dan in het Vlaamse Gewest (9,3%) en het Rijk (11,8%). In West-Vlaanderen was de werkloosheidsdruk het laagst in de arrondissementen Tielt (6,0%), Diksmuide (6,7%) en Roeselare (6,8%). Het arrondissement Oostende kende de hoogste werkloosheidsdruk (10,0%).

Bij de mannen was de gemiddelde werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen 6,1%, tegenover 7,5% in het Vlaamse Gewest en 10,2% in het Rijk. De kustarrondissementen kenden een hogere mannelijke werkloosheidsdruk (7,5%) dan West-Vlaanderen als geheel.

Bij de vrouwen is de werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen (10,0%), het Vlaamse Gewest (11,3%) en het Rijk (13,6%) systematisch hoger dan bij de mannen. In tegenstelling tot de mannen, steeg de werkloosheidsdruk in 1996 in alle West-Vlaamse arrondissementen, West-Vlaanderen als geheel, het Vlaamse Gewest en het Rijk. Bij de vrouwen is er wel nagenoeg geen verschil tussen de werkloosheidsdruk in de kustarrondissementen en het globale cijfer voor West-Vlaanderen.

Grensarbeid

De gegevens omtrent de grensarbeid zijn afkomstig van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV).

West-Vlamingen werkend in Frankrijk

Op 30 juni 1996 waren er 1.118 West-Vlamingen werkzaam in Frankrijk, of 27 personen meer dan vorig jaar. De meeste West-Vlamingen komen uit de arrondissementen Kortrijk (529), Ieper (360) en Veurne (112).

² De potentiële beroepsbevolking omvat de mannen van 20 tot en met 64 jaar en de vrouwen van 20 tot en met 59 jaar.

* Kwartaalgemiddelde van de EG-definitie inclusief oudere werklozen (Bron: RVA, verwerking: WES)

Tabel 2

Evolutie van de werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen per arrondissement (in%) (a), jaargemiddelde 1995 en 1996

Arrondissement	Aantal mannelijke werklozen per 100 mannen van 20 tot en met 64 jaar		Aantal vrouwelijke werklozen per 100 vrouwen van 20 tot en met 59 jaar		Aantal werkl. per 100 mannen van 20 tot en met 64 jaar en per 100 vrouwen van 20 tot en met 59 jaar	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Brugge	6,8	6,9	9,0	9,6	7,8	8,2
Diksmuide	5,6	5,2	8,3	8,4	6,8	6,7
Ieper	6,2	5,7	10,8	11,1	8,3	8,2
Kortrijk	5,5	5,4	10,1	10,3	7,6	7,7
Oostende	8,9	8,8	10,8	11,2	9,8	10,0
Roeselare	5,1	4,8	9,0	9,2	6,9	6,8
Tielt	4,1	3,9	8,4	8,6	6,0	6,0
Veurne	7,2	7,1	9,3	9,7	8,2	8,3
West-Vlaanderen	6,2	6,1	9,6	10,0	7,8	7,9
Kust-arrondissementen	7,5	7,5	9,6	10,1	8,4	8,7
Overig West-Vlaanderen	5,3	5,1	9,6	9,8	7,3	7,3
Westhoek	6,3	6,0	9,8	10,1	7,9	7,9
Vlaamse Gewest	7,5	7,5	11,2	11,3	9,3	9,3
Het Rijk	10,0	10,2	13,3	13,6	11,5	11,8

(a) EU-definitie, inclusief oudere werklozen.

Fransen werkend in West-Vlaanderen

Na de scherpe daling tussen 1994 naar 1995 van het aantal Fransen werkend in West-Vlaanderen, steeg het aantal in 1996 opnieuw met 571 personen. Dat brengt het totaal op 2.141 Fransen werkend in West-Vlaanderen. De arrondissementen die de meeste Fransen tewerkstellen zijn Kortrijk (1.102), Ieper (511) en Oostende (274).

De pendel met Nederland

Op 30 juni 1996 waren er 157 West-Vlamingen tewerkgesteld in Nederland, voornamelijk uit het arrondissement Brugge (127). Omgekeerd waren er 209 Nederlanders tewerkgesteld in West-Vlaanderen, ook voor het grootste deel in het arrondissement Brugge (168). Wat de pendel met Nederland betreft, is er nagenoeg geen wijziging vast te stellen ten opzichte van de situatie van vorig jaar.

bbi

Voortaan integreert BBL Soft Telelink de telecommunicatiemodule, het raadplegen van databestanden, de overdracht van bestanden en de off-line intoetsing van uw betalingen.

Is de BBL ook daarom de voorkeurbank ?

ZEEHAVENVERKEER EN LUCHTVAART

In de haven van Zeebrugge zijn de globale trafiekcijfers in 1996 gedaald. Opvallend is wel de stijging van de trafiek van personenwagens met 11,5%.

In de haven van Oostende daalde de overslag in 1996 met 6,6%; daarentegen steeg het aantal scheepsbewegingen met 2,9%.

Zowel de luchthaven van Oostende als het vliegveld van Wevelgem noteerden in 1996 een stijging van de trafiekcijfers.

De haven van Zeebrugge

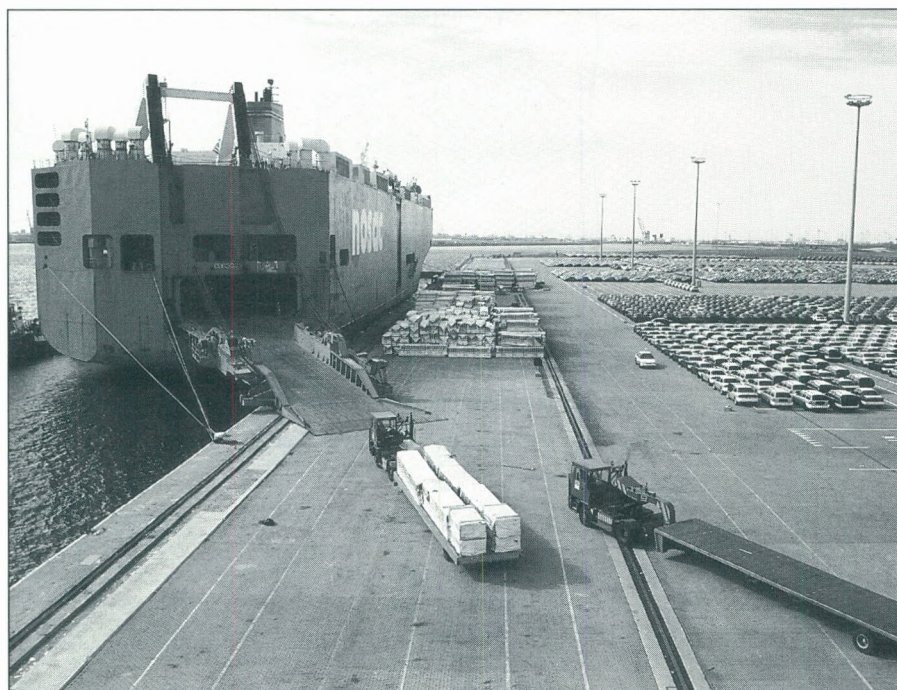
Het jaar 1996 werd net zoals 1995 gekenmerkt door een daling van de globale trafiekcijfers. De jaaromzet van de haven daalde met 6,8% tot 28,5 miljoen ton. De grootste daling deed zich voor in de eerste drie kwartalen van

1996; vanaf het vierde kwartaal begonnen de globale cijfers weer toe te nemen.

Zowel de trafiek van stukgoederen, vloeibare goederen en stortgoederen ging in 1996 achteruit. In 1995 deden 10.396 schepen de haven van Zeebrugge aan, in 1996 waren het er 9.571 (-7,9%).

De trafiek van de *stukgoederen* daalde in 1996 met 4,5% (zie tabel 1). De grootste daling binnen deze groep deed zich voor bij de roll/on-roll/off. De omzet van de ro/ro-trafiek daalde tot 12,8 miljoen ton, een verlies van 4,4%. Binnen deze groep daalde het aantal beladen vrachtwagens met 4.398 eenheden tot 837.895. Ook de overslag van fruit viel in 1996 terug. In de eerste helft van het jaar werden nog hoge cijfers gehaald, maar door het wegvallen van fruitlijnen liep deze trafiek scherp terug in het tweede semester. De trafiek van nieuwe personenwagens daarentegen, steeg van 548.948 eenheden in 1995 naar 611.907 in 1996 (+11,5%). Hiermee wordt de stijgende tendens verdergezet en versterkt de haven van Zeebrugge zijn tweede plaats in Europa na Bremerhaven. Verwacht wordt dat de overslag van nieuwe personenwagens in de toekomst verder zal toenemen. De daling van de containertrafiek (-1,5%) was minder groot dan de globale daling van de overslag van stukgoederen. Door de stijging van de Europese shortsea-trafiek met 4,0%, werd de gevoelige daling van de intercontinentale deepsea-trafiek (-9,3%) genutraliseerd. Ondanks de daling van de overgeslagen tonnage in de containertrafiek, steeg wel het aantal behandelde containers met 7.670 eenheden of 24.702 TEU's (+4,7%). De komst van de rederij Evergreen na het verlies van Maersk/P&O Containers speelt hierin een belangrijke rol.

De omzet van de *vloeibare bulk* kende een terugval in 1996 (-6,9%). Deze daling werd mede veroorzaakt door het feit dat de aanvoer van LNG verminderde als gevolg van onderhoudswerken in de Algerijnse landhaven Arzew.

Tabel 1
Goederenoverslag in de haven van Zeebrugge, 1995 en 1996 (goederen in ton)

	Aanvoer		Afvoer		Totaal	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996
<i>Stukgoederen</i>						
Roll/on-Roll/off	6.235.670	6.039.273	7.138.278	6.751.469	13.373.948	12.790.742
Containers	2.843.097	2.755.183	3.512.096	3.507.443	6.355.193	6.262.626
Waarvan :						
- Europees	1.553.175	1.547.611	2.201.186	2.356.203	3.754.361	3.903.814
- Intercontinentaal	1.289.922	1.207.572	1.310.910	1.151.240	2.600.832	2.358.812
Andere	1.147.132	927.195	324.711	263.103	1.471.843	1.190.298
Subtotaal	10.225.899	9.721.651	10.975.085	10.522.015	21.200.984	20.243.666
<i>Vloeibare producten</i>						
Aardgas	3.119.305	2.872.242	1.143	2.195	3.120.448	2.874.437
Geraffineerde olieproducten	1.243.631	1.194.742	716.258	647.966	1.959.889	1.842.708
Andere	85.223	89.213	50	4.656	85.273	93.869
Subtotaal	4.448.159	4.156.197	717.451	654.817	5.165.610	4.811.014
<i>Stortgoederen</i>						
Kolen en Cokes	1.843.042	1.288.071	62.259	23.676	1.905.301	1.311.747
Bouwmaterialen	1.736.684	1.601.652	12.695	2.480	1.749.379	1.604.132
Ertsen	278.842	111.859	0	0	278.842	111.859
Andere	118.030	306.089	155.225	110.771	273.255	416.860
Subtotaal	3.976.598	3.307.671	230.179	136.927	4.206.777	3.444.598
Algemeen totaal	18.650.656	17.185.519	11.922.715	11.313.759	30.573.371	28.499.278

Bron: MBZ.

CARL ADAMS N.V.

ERKEND SELECTIEBUREAU
SELECTIE, TRAINING EN ADVIES
VG. WS. 032

PERSONEELSRECRUTERING
ORGANISATIE & MANAGEMENT ADVIES

ARDOOISESTEENWEG 25, 8800 ROESLARE
TELEFOON: (051) 24 16 56 / 24 19 98
FAX (051) 24 02 06

ZEEBRUGGE : THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47 (internationaal / 3250.547.647)

b5orf 050.33.78.16

TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

**AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!**

De scherpste daling tenslotte deed zich opnieuw voor in het segment van de *stortgoederen* (-18,1%). In absolute cijfers daalde de overslag van kolen en cokes met 600.000 ton. De overslag van ertsen werd gehalveerd. De crisis in de staalnijverheid en de technische evoluties binnen deze sector bieden een verklaring voor deze scherpe terugloop.

In het toeristisch verkeer tenslotte wordt de neerwaartse trend van de laatste jaren verdergezet. Het aantal passagiers bedroeg in 1996 631.742 personen. Ten opzichte van 1995 betekent dit een daling met 408.321 reizigers of 39,2%.

De haven van Oostende

De daling van de overslag in de stads- of achterhaven, ingezet in 1995, zette zich in 1996 verder. Ten opzichte van 1995 daalde de overslag tot 2,8 miljoen ton. Dit betekent een verlies van ongeveer 0,2 miljoen ton of 6,6%. Het aantal scheepsbewegingen daarentegen steeg met 2,9% en bedroeg in 1996 3.016.

Tabel 1 toont dat de ro/ro-trafiek bijna integraal verantwoordelijk is voor de daling van de totale overslag. De activiteit van Sally Lines, die ook in 1995 gevoelig afgenomen was, daalde in 1996 opnieuw met 213.198 ton of

12,6%. De tweede grootste trafiek na de vrachtwagentrafiek, de overslag van bouwmaterialen en hout, kon zich in 1996 handhaven op het niveau van 1995.

In de voorhaven (RMT) liep de trafiek van toeristische wagens terug met 9.543 eenheden of 4,0%. Het aantal vrachtvoertuigen daarentegen nam toe met 4.688 eenheden of 5,8%. Het aantal toeristische wagens en het aantal vrachtvoertuigen bedroeg in 1996 229.908, respectievelijk 85.520 voertuigen. Het aantal passagiers liep in 1996 verder terug met 141.632 personen tot 1.609.896.

*Tabel 1
Maritiem verkeer in de stadshaven van Oostende, 1995 en 1996*

Aard	Aanvoer		Afvoer		Totaal	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Bouwmaterialen en hout	881.112	881.742	1.371	-	882.483	881.742
Petroleumproducten	117.899	157.370	180	-	118.079	157.370
Chemische producten en kunstmest	53.791	51.816	96.566	75.955	150.357	127.771
Voertuigen (ro/ro)	691.971	647.278	1.006.397	837.892	1.698.368	1.485.170
Andere	124.078	122.827	6.271	7.781	130.349	130.608
Totaal	1.868.851	1.861.033	1.110.785	921.628	2.979.636	2.782.661

Bron: Havendienst Oostende.

Tabel 1
Vliegtuigbewegingen, aantal passagiers en hoeveelheid vracht (in ton) op de luchthaven van Oostende

Jaar	Vluchten	Passagiers	Vracht (in ton)
1990	48.939	109.607	47.521
1991	47.223	87.302	50.363
1992	37.826	85.731	44.283
1993	34.858	81.902	42.577
1994	38.147	94.676	60.210
1995	37.554	80.532	81.514
1996	36.400	90.474	91.769

Bron: Luchthaven Promotie Oostende.

Archief Promotie Luchthaven Oostende

De luchthaven van Oostende

De stijging van het vrachtverkeer die in 1993 werd ingezet, zette zich in 1996 onverminderd voort (zie tabel 1). De hoeveelheid vracht steeg met 12,6% ten opzichte van 1995 tot 91.769 ton. De helft van de maatschappijen die momenteel op Oostende vliegen, staat in voor vrachtvluchten van en naar Afrika, een vierde voor de vluchten van en naar de vroegere Sovjetstaten en nog eens een vierde voor de vluchten binnen Europa en van en naar de andere werelddelen.

Het aantal vervoerde passagiers steeg in 1996 opnieuw met iets meer dan 12%. Deze stijging is vooral te wijten aan de grote toename van het aantal chartertoeristen; het aantal chartertoeristen steeg in 1996 met 66% of van 24.805 tot 41.128. Het feit dat twee touroperators net voor de zomer van 1996 hun bestemmingen vanuit Oostende hebben uitgebreid,

speelde mee een rol in deze toename.

Daartegenover daalden opnieuw de touringvluchten (binnenlandse pleziervluchten) en het aantal touringpassagiers. Oorzaken zijn de verhoging van de brandstofprijzen en het aanrekenen van passagierstaksen.

Het vliegveld van Wevelgem

Na de lichte achteruitgang in 1995, werden in 1996 voor het vliegveld van Wevelgem opnieuw betere trafiekresultaten neergezet. Het aantal vluchten nam opnieuw toe met 3,7% of ongeveer 2.000 eenheden. Het totaal aantal vluchten kwam hierdoor op 55.971. Het aantal passagiers steeg in 1996 gemiddeld met 5,0% tot 114.239, maar bleef nog steeds onder het passagiersaantal in 1994 (128.528).

De stijging van het aantal vliegtuigbewegingen en het aantal passagiers is integraal te wijten aan de sterke toename

van het binnenlands verkeer. In het algemeen stegen de binnenlandse vliegtuigbewegingen van 10.287 tot 11.995 eenheden (+17%), het aantal passagiers van 22.807 tot 28.788 eenheden (+26%). Wat het professionele binnenlandse verkeer betreft, namen de bewegingen met 999 eenheden of 8% toe tot 2.786. Het aantal passagiers tijdens zakelijke binnenlandse vluchten, steeg zelfs met 40% (van 5.814 tot 8.132 eenheden). Deze grote toename is te wijten aan de dagelijkse vluchten van Touring Mobilis sedert eind 1995, de trainings- en observatievluchten van de rijkswacht en de vluchten met de nieuwe Avro-fluisterjet.

Het globale aantal passagiers tijdens professionele (binnen- en buitenlandse) vliegtuigbewegingen steeg met 5,4%, ondanks de daling met 0,5% van het aantal professionele vliegtuigbewegingen. De oorzaak ligt in het feit dat steeds grotere toestellen het vliegveld van Wevelgem aandoen.

HUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN INFRASTRUCTUUR

Huisvesting

De statistiek omtrent het aantal begonnen en vergunde woningen is afkomstig van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS). Op het huidige moment zijn cijfergegevens voorhanden tot en met augustus 1996. Dit maakt dat een vergelijking van de periode januari-augustus voor de jaren 1995 en 1996 mogelijk is. Een volledig beeld kan slechts verstrekt worden als alle maandgegevens binnen zijn.

In tabel 1 bevindt zich een overzicht van het aantal vergunde woningen gedurende de eerste acht maanden van 1995 en 1996. Gedurende deze periode

in 1996 bedroeg het aantal vergunde woningen 5.294 in West-Vlaanderen. Dit komt overeen met een toename van

13,9%. In het Vlaamse Gewest als geheel en het Rijk was er eveneens een toename, doch geringer in intensiteit

In 1996 werden in West-Vlaanderen 4,7 bouwvergunningen afgeleverd per 1.000 inwoners; tijdens de eerste 8 maanden waren er 3,3 begonnen woningen per 1.000 inwoners.

Voor 5 van de 7 West-Vlaamse gewestplannen werden in 1996 wijzigingen definitief vastgesteld; 2 herzieningen waren in procedure. Hiernaast werden zowel in 1995 als in 1996 aanvragen tot wijziging van de West-Vlaamse gewestplannen door de GOM-West-Vlaanderen ingediend.

Tabel 1

Nieuw toegestane bouw en begonnen woningen, periode januari-augustus 1995-96

Arrondissement	Vergunde woningen (al of niet in woongebouwen)			Begonnen woningen (al of niet in woongebouwen)			Aantal per 1.000 inwoners	
	1995	1996	Index	1995	1996	Index	Vergund	Begonnen
Brugge	1.098	1.609	146,5	1.257	1.157	92,0	6,0	4,3
Diksmuide	132	109	82,6	228	71	31,1	2,3	1,5
Ieper	295	325	110,2	342	243	71,1	3,1	2,3
Kortrijk	811	861	106,2	1.014	608	60,0	3,1	2,2
Oostende	977	997	102,0	1.271	682	53,7	7,1	4,8
Roeselare	541	574	106,1	596	359	60,2	4,1	2,6
Tielt	277	415	149,8	353	297	84,1	4,7	3,4
Veurne	516	404	78,3	724	278	38,4	7,3	5,0
Kustarrondissementen	2.591	3.010	116,2	3.252	2.117	65,1	6,5	4,6
Overig West-Vlaanderen	2.056	2.284	111,1	2.533	1.578	62,3	3,5	2,4
West-Vlaanderen	4.647	5.294	113,9	5.785	3.695	63,9	4,7	3,3
Vlaamse Gewest	21.961	22.474	102,3	26.285	16.113	61,3	3,8	2,7
Het Rijk	30.565	32.205	105,4	36.194	21.916	60,6	3,2	2,2

Bron: NIS.

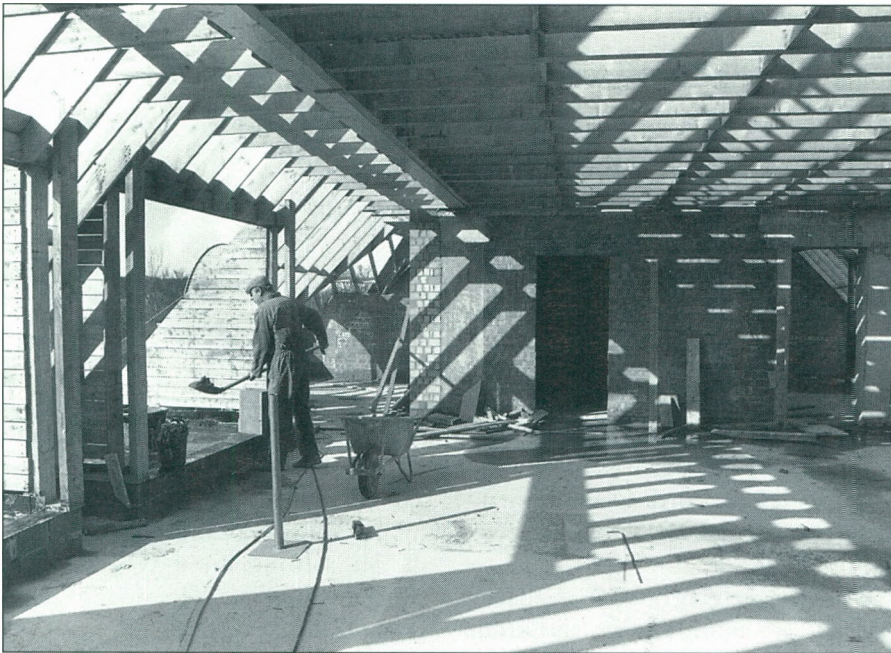

Foto H. Maertens, Brugge

(respectievelijk +2,3% en +5,4%). Vooral in de arrondissementen Tielt (+49,8%) en Brugge (+46,5%) was er een relatief grote toename (telkens bijna met de helft). In alle andere arrondissementen was er een stijging van het aantal bouwvergunningen met uitzondering van de arrondissementen Veurne (-21,7%) en Diksmuide (-17,4%). Om een maat te bekomen voor het relatieve belang van het aantal bouwvergunningen kunnen deze uitgedrukt worden in verhouding tot het inwoneraantal. Er werden in West-Vlaanderen 4,7 bouwvergunningen afgeleverd per 1.000 inwoners. Dat is meer dan in Vlaanderen (3,8) of het Rijk (3,2). Dit is te wijten aan de kustarrondissementen (6,5 per 1.000 inwoners). In de rest van West-Vlaanderen is het aantal afgeleverde bouwvergunningen relatief lager (3,5).

Het aantal begonnen woningen bedroeg 3.695 in West-Vlaanderen tijdens de eerste acht maanden van 1996. Dit is een sterke afname met 36,1% in vergelijking met dezelfde periode van vorig jaar. In 1996 werd een nieuwe maatregel van kracht die een gedeeltelijke BTW-verlaging toestaat voor een bescheiden woning. Deze maatregel had echter een lange aanlooptijd nodig vooraleer er gebruik van gemaakt werd. In het Vlaamse Gewest als geheel (-38,7%) en het Rijk (-39,4%) was de statistiek van het aantal begonnen woningen eveneens fors lager. Elk West-Vlaams arrondissement kende een lager aantal begonnen woningen in de periode januari-augustus 1996. De

daling was het minst uitgesproken in de arrondissementen Brugge (-8,0%), Tielt (-15,9%) en Ieper (-28,9%). In de arrondissementen Diksmuide (-68,9%) en Veurne (-61,6%) was de statistiek merkkelijk lager. Er waren in West-Vlaanderen tijdens de eerste acht maanden van 1996 3,3 begonnen woningen per 1.000 inwoners. Dit is meer dan in het Vlaamse Gewest (2,7) of het Rijk (2,2). De bouwactiviteit in de kustarrondissementen (4,6) is de reden hiervoor.

De activiteiten van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij in West-Vlaanderen namen in 1996 toe ten opzichte van vorig jaar. Er waren in totaal 617 projecten. De meeste daarvan hadden betrekking op nieuwbouw (492 woningen). In het kader van Domus Flandria werden 83 woningen goedgekeurd. In 1995 waren er 519 projecten waarvan 140 in het kader van Domus Flandria.

De grondaankopen van de West-Vlaamse Intercommunale voor Huisvestingsbeleid betroffen 7,8 ha in 1996. Dit is minder dan een jaar eerder (19,6 ha). De verkopen bedroegen 23,0 ha gespreid over 280 kavels. In 1995 was er een verkoop van 32,0 ha gespreid over 299 kavels.

De intercommunale Leiedal kocht in 1996 2,5 ha grond aan in woonzones. Dit is meer dan in 1995 (0,4 ha). De verkopen betroffen 2,1 ha in woonzones. Een jaar eerder werd 3,8 ha verkocht.

Vanwege het Vlaamse Gewest kan een tegemoetkoming verkregen worden in de aflossing van een hypothecaire lening voor de bouw, koop of renovatie van een woning. Daarenboven zijn er specifieke verbeterings- of saneringspremies gericht op het verhelpen van gebreken in verband met overbevolking of om de woning aan te passen aan de toestand van een gehandicapte of bejaarde inwoner. Tenslotte is er ook een huursubsidie en installatiepremie. In

Tabel 2

Tussenkomst in de leninglast inzake bouw, koop en renovatie in 1995 en 1996

	Bouw	Koop	Renovatie
West-Vlaanderen			
1996	631	302	565
1995	765	151	500
Verschil	-134	151	65
Vlaamse Gewest			
1996	2.414	1.460	2.390
1995	2.717	839	1.933
Verschil	-303	621	457
Aandeel West-Vlaanderen			
1996	26,1%	20,7%	23,6%
1995	28,2%	18,0%	25,9%

Bron: Vlaamse Huisvestingsmaatschappij.

tabel 2 bevindt zich een overzicht van de tegemoetkomingen in de aflossing van een hypothecaire lening.

De tegemoetkomingen voor koop en renovatie zijn in 1996 toegenomen en dit zowel in West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest. De tussenkomsten voor leningen voor de bouw kenden daarentegen een achteruitgang ten opzichte van 1995. West-Vlaanderen heeft een relatief belangrijk aandeel in de tegemoetkomingen voor bouw (26,1%) en renovatie (23,6%), hoewel deze aandelen vorig jaar nog belangrijker waren. Er werden in West-Vlaanderen 1.327 verbeterings- en installatiepremies toegekend (23,1% van het Vlaamse Gewest). Het aantal nieuw toegekende huursubsidies of installatiepremies bedroeg 293 (22,2% van het Vlaamse Gewest).

Ruimtelijke ordening

Voor vijf van de zeven West-Vlaamse gewestplannen werden in 1996 wijzigingen definitief vastgesteld. Voor de gewestplannen Ieper-Poperinge en Veurne-Westkust ging het om bedrijventerreinen, voor Diksmuide-Torhout en Kortrijk ging het respectievelijk om een ontginningsgebied en om een gasleiding terwijl de wijziging van het gewestplan Brugge-Oostkust een brede gamma van bodembestemmingen betrof.

Daarnaast waren in 1996 twee herzieningen in procedure: Diksmuide-Torhout (infrastructuur voor waterzuivering) en Brugge-Oostkust (gasleiding).

Naast de definitieve vaststellingen en de twee dossiers die nog in procedure zijn, zijn er nog aanvragen tot wijziging van elk van de West-Vlaamse gewestplannen, in 1995 en 1996 ingediend door de GOM - West-Vlaanderen, waarvoor de overheid in 1996 de herzieningsprocedure niet startte. Het betreft vooral aanvragen voor het bekomen van bijkomende regionale bedrijventerreinen en van uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven die niet op een bedrijventerrein gelegen zijn.

Tenslotte valt te wijzen op het feit dat in 1996 het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen door de Vlaamse regering voorlopig werd vastgesteld; in het kader van het openbaar onderzoek bereidde de GOM - West-Vlaanderen een advies voor. Deze instelling was overigens ook betrokken bij

de opmaak (door het Westvlaams Economisch Studiebureau) van het Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen.

Zeehavens en kustverdediging

Wat de verdere uitbouw van de haven van Zeebrugge betreft is voor 1996 vooral te wijzen op de aanzet voor de realisatie van het Wielingendok: het meest zeewaarts gelegen dok in de voorhaven; het is vooral bedoeld voor ro/ro-verkeer. Meer landwaarts, maar nog steeds in de voorhaven werd de verlenging van de kade van de Ocean Container Terminal (met 300 m) eind 1996 aanbesteed.

Ondertussen ging ook veel aandacht naar de verbetering van de aansluiting van de haven op de verkeersinfrastructuur. Zo werd de tunnel onder het kruispunt van de Baron de Maerelaan en de Kustlaan afgewerkt en werkte de NMBS verder aan de uitbouw van het sporennet in de haven. Eind 1996 publiceerden het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (Administratie Waterwegen en Zeewezen) en de Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen een projectnota 'De ontsluiting van de haven van Zeebrugge via de binnenvaart'. Hierin wordt voorgesteld het huidige Afleidingskanaal van de Leie (Zeebrugge-Balgerhoeke-Merendree) aan te passen en ter hoogte van Balgerhoeke een aftakking te realiseren (nieuw kanaal) tot aan het kanaal Gent-Terneuzen.

Nog in verband met Zeebrugge is te vermelden dat in 1996 de werken startten voor de aanleg van een onderzeese aardgasverbinding tussen Groot-Brittannië en het vasteland. Deze pijpleiding, gekend als 'Interconnector', zal in beide richtingen kunnen gebruikt worden. Te Zeebrugge is nu reeds het aanlandingspunt van een gasleiding uit de Noordzee ter hoogte van Noorwegen.

Voor Oostende is vooral te wijzen op de aan gang zijnde werken voor de aanpassing van het Zeewezendok tot modern ro/ro-dok (onderdeel van het renovatieplan voor de Oostendse haven).

Belangrijk is ook dat in 1996 in het rollend driejarenprogramma 1997-99 voor de gewestwegen, een eenmalig krediet is ingeschreven voor de ontsluiting van de havens. In dit krediet is voor het jaar 1997 400 miljoen BEF opgenomen voor de aanleg van een wegverbinding tussen de Kennedy-

rotonde (terminus van de autosnelweg Brussel-Oostende) en De Bolle in het havengebied. Hierdoor kan de haven dus rechtstreeks aangesloten worden op de autosnelweg en kan het centrum van Oostende ontlast worden van het havenverkeer.

Wegen

De A18 is in 1996 verlengd met de sectie Veurne-Adinkerke. Het sluitstuk, met name de sectie Adinkerke-Franse grens zal in 1997 in gebruik kunnen genomen worden. Hierdoor zal de aansluiting gerealiseerd zijn op de Franse 'Rocade Littorale' naar de Kanaaltunnel (en verder); deze 'Rocade Littorale' is sinds 1993 in gebruik.

Ander belangrijk wegenwerk is de aanleg van de N58 tussen de A19 te Geluwe en Komen. In 1993 werd tussen het Vlaamse en het Waalse Gewest een protocol afgesloten voor de gelijktijdige realisatie van de verdere aanleg van de N58 (reeds in gebruik op Henegouws gebied) en de afwerking van de A17 op Henegouws grondgebied (te Dottenijs). Tussen de A19 te Geluwe en de N8 aldaar is de N58 in 1996 in gebruik genomen; op het verder traject zijn de werken grotendeels in uitvoering. Zoals door de GOM - West-Vlaanderen meermaals is bepleit, wordt de aanleg van de westelijke ring om Menen opgenomen in de werken voor de aanleg van de N58. Voor het grootste deel van deze westelijke ring werden de werken eind 1996 aanbesteed. Zoals eerder gesteld, is de aanleg van de N58 gekoppeld aan de voltooiing van de A17 te Dottenijs in Henegouwen. Deze voltooiing wordt in 1997 verwacht zodat dan eindelijk de A17 tussen Kortrijk en Doornik zal in gebruik kunnen genomen worden (tussen Kortrijk en de provinciegrens ligt de weg er sinds 1983 ongebruikt bij).

Nog in 1996 werden in gebruik genomen: de omleiding van Lichtervelde en een sectie van de nieuwe weg N37 Ieper-Roeselare; het gaat om de sectie tussen de A19 en de kern van Zonnebeke, aansluitend op de in 1994 in gebruik genomen sectie tussen Ieper en de A19. Van de omleiding van Ingelmunster is het noordelijk deel nagenoeg klaar (nog niet in gebruik); het sluit aan op het reeds sinds 1985 in gebruik zijnde zuidelijk deel ervan.

Belangrijke werken in uitvoering zijn vooral: de verdere aanleg van de ringen

om Roeselare en om Torhout (tevens aansluitingen op de A17) en de aanleg van een eerste sectie van de nieuwe weg Kortrijk-Avelgem (omleiding van Zwevegem).

Waterwegen

In verband met de Leie is vooral melding te maken van het feit dat eind 1996 de aanbesteding is doorgegaan voor de modernisering in de doortocht van Kortrijk. Deze doortocht is sinds vele jaren een flessenhals tussen de gekalibreerde panden stroomafwaarts Kortrijk en de grotendeels gerealiseerde kalibrering stroomopwaarts deze stad. Wat dit laatste betreft zijn de werken thans gesitueerd te Wervik.

Ander belangrijk project waaraan in 1996 verder werd gewerkt is de bouw van een stuwsuis op het kanaal Gent-Brugge ter hoogte van Beernem. Bedoeling van dit kunstwerk is het beschermen van het Brugse tegen overstromingen.

In 1996 werd een belangrijke beslissing genomen ten aanzien van de modernisering van het kanaal Kortrijk-Bossuit dat de Leie met de Schelde verbindt. Bedoeld is de afwerking van de sluis te Zwevegem. Het gedeelte 'burgerlijke bouwkunde' is sinds 1990 gerealiseerd; daarna werd de werf verlaten. In 1996 werd eindelijk een volgende realisatiefase aanbesteed. Het werk heeft niet enkel betekenis voor de scheepvaart maar ook voor de productie van drinkwater.

Spoorwegen

Sinds midden 1996 wordt elektrisch gereden op de lijn Gent-Adinkerke. De elektrificatie ging gepaard met onder meer het rechte trekken van de lijn ter hoogte van Kaaskerke en met het afschaffen van overwegen. Thans zijn er in West-Vlaanderen geen spoorverbindingen meer die niet elektrisch gereden worden.

Deze opwaardering van de relatie Gent-Adinkerke is niet los te zien van de verlenging van de kusttram tot in het spoorwegstation van Adinkerke. Deze verlenging is in realisatie.

In 1996 werd gestart met rechtstreekse treinverbindingen op de relatie Oostende-Rijsel met aansluiting op de HST aldaar. Hiervoor is mede door de GOM - West-Vlaanderen jarenlang gepleit.

Luchthavens

In het kader van de realisatie van een bedrijventerrein voor luchthavengebonden activiteiten, palend aan de luchthaven van Oostende, is in 1996 gestart met de aanleg van het tweede (en laatste) deel van de rolbaan die de luchthaven met het bedrijventerrein verbindt. Hierdoor kan het specifiek bedrijventerrein ter beschikking worden gesteld van vrachtvliegtuigmaatschappijen, luchtvrachtexpediteurs, luchtvaartgebonden distributiecentra en bedrijven voor vliegtuigonderhoud.

Bedrijventerreinen

De West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Reconversie (WIER) en de intercommunale Leiedal beheren het grootste deel van de bedrijventerreinen in West-Vlaanderen.

De WIER kocht in 1996 58,0 ha aan. De grootste aankopen waren te Tielt (Noord-uitbreiding), Menen (Grensland-uitbreiding) en Zedelgem (De Arend I - Sint-Eloois IV). In totaal werd 55,2 ha verkocht door de WIER. De grootste verkopen situeerden zich te Brugge (Herdersbrug), Wielsbeke (Wakkensteenweg-uitbreiding), Menen (Oost), Oostkamp (Kampveld) en Ieper (Ieperleekanaal).

De intercommunale Leiedal verkocht 14,1 ha, voornamelijk te Avelgem, Gullegem-Moorsele en Vichte (Deerlijkstraat).

Afvalwaterzuivering

Zoals in voorgaande jaren werd in 1996 opnieuw een opvallende activiteit ontplooid inzake de bouw van infrastructuur voor de zuivering van afvalwater.

In Roeselare kwam de zuiveringsinstallatie klaar (80.000 inwoner-equivalenten), terwijl aan dergelijke projecten verder werd gebouwd te Waregem (80.000 inwoner-equivalenten), Vleteren (1.300 inwoner-equivalenten) en Aalbeke (500 inwoner-equivalenten).

Aanbestedingen gingen door voor de bouw van zuiveringsinstallaties te Kortemark (28.000 inwoner-equivalenten) en Roesbrugge (1.000 inwoner-equivalenten).

Behalve de rioolwaterzuiveringsinstallaties zijn er uiteraard de netwerken van rioleringen en collectoren die de afvalwaters moeten aanvoeren naar deze installaties. In de loop van 1996 werden

dergelijke netwerken verder uitgebouwd, leidend zowel naar bestaande of in uitvoering zijnde zuiveringsstations als naar geplande stations.

Electriciteitsproductie

De nieuwe elektriciteitscentrale te Brugge (op bedrijventerrein Herdersbrug) wordt geleidelijk opgestart en zal naar verwachting eind 1997 volledig operationeel zijn. Deze centrale (460 MW) zal zorgen voor een beter evenwicht tussen vraag en aanbod van elektriciteit in West-Vlaanderen. Tot nog toe werd de elektrische energie nagenoeg volledig vanuit Oost-Vlaamse centrales aangevoerd en vormde het noorden van de provincie een kwetsbaar gebied inzake bevoorrading.

In 1996 groeide de idee om, in het kader van het Nationaal Uitrustingsplan 1995-2000, ook in het zuiden van de provincie een elektriciteitscentrale (350 MW) te bouwen; de interesse gaat naar een vestiging op het bedrijventerrein Gullegem-Moorsele.

Natuurbescherming

In 1996 werd slechts één West-Vlaams landschap beschermd via de rangschikkingsprocedure. Het betreft het gebied van het Schoonbergbos (ook gekend als Slangebossen) op het grondgebied van Ruiselede en van Aalter (Oost-Vlaanderen). Het gaat om 118 ha waarvan 43 in Ruiselede.

Met het oog op de oprichting van het natuureservaat 'De kleiputten van Heist', heeft de bevoegde minister de onteigening bevolen van circa 9 ha te Knokke-Heist.

In 1996 ging de provincie West-Vlaanderen over tot de aankoop van het Molenbos (29 ha) aansluitend op het provinciaal domein 'De Palingbeek' (Zillebeke), van een bos (21 ha) op de Kemmelberg en van gronden (27 ha) bij het gemeentelijk natuurgebied 'Bergelenput' te Gullegem. De Gasthuisbossen (circa 200 ha te Zillebeke, Hollebeke en Zandvoorde) werden in erfpacht genomen. De provincie nam ook te Blankenberge gronden (28 ha) in erfpacht met het oog op bebossing.

Tenslotte is nog te vermelden dat een deel (92 ha) van het Wijndendalebos (Torhout en Ichtegem) door de bevoegde minister aangewezen werd als bosreservaat.

